

DE APOCALYPS ONTHULD

***waarin de verborgenheden die daar voorzien zijn
en tot nu toe verborgen waren,
worden onthuld.***

NEGENDE HOOFDSTUK

1. *En de vijfde engel heeft gebazuind en ik zag een ster vanuit de hemel neergevallen op de aarde en haar werd gegeven de sleutel van de put van de afgrond.*
2. *En zij heeft de put van de afgrond geopend en er is opgegaan rook vanuit de put van de afgrond, zoals de rook van een grote oven; en verduisterd werd de zon en de lucht vanwege de rook van de put.*
3. *En vanuit de rook gingen sprinkhanen uit op de aarde en hun werd mogendheid gegeven, zoals de schorpioenen van de aarde mogendheid hebben.*
4. *En hun werd gezegd dat zij het gras van de aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enige boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet hadden.*
5. *En hun werd gegeven, niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden; en hun pijniging was zoals de pijniging van een schorpioen, wanneer hij de mens steekt.*
6. *En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken en zij zullen die niet vinden; en zij zullen begeren te sterven en de dood zal hen ontvlieden.*
7. *En de gelijkenissen van de sprinkhanen waren eender aan paarden bereid tot de oorlog en op hun hoofden waren als kronen eender aan goud en hun aangezichten zoals aangezichten van mensen.*
8. *En zij hadden haren zoals haren van vrouwen en hun tanden waren zoals van leeuwen.*
9. *En zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen en de stem van hun vleugels was zoals de stem van de wagens van vele paarden rennende tot de oorlog.*
10. *En zij hadden staarten eender aan de schorpioenen en er waren engels in hun staarten en hun mogendheid was de mensen te beschadigen vijf maanden.*
11. *En zij hadden over zich een koning, de engel van de afgrond, wiens naam was in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks heeft hij de naam Apollyon.*
12. *Het ene wee is voorbij gegaan, zie, er komen nog twee weën na deze.*
13. *En de zesde engel heeft gebazuind en ik hoorde één stem vanuit de vier hoornen van het gouden altaar dat vóór God was.*
14. *Zeggende tot de zesde engel, die de bazuin had: Ontbind de vier engelen gebonden aan de grote stroom, de Eufraat.*
15. *En ontbonden werden de vier engelen, die bereid waren tegen de ure en dag en maand en jaar, opdat zij het derde deel van de mensen zouden doden.*
16. *En het getal van de heirlegers van de ruitery was twee myriaden van myriaden; en ik hoorde hun getal.*
17. *En aldus zag ik de paarden in het visioen en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen en de hoofden van de paarden waren zoals hoofden van leeuwen en uit hun monden ging uit vuur en rook en zwavel.*
18. *Door deze drie werd gedood het derde deel van de mensen vanwege het vuur en vanwege de rook en vanwege de zwavel uitgaande vanuit hun monden.*

19. *En hun mogendheid was in hun mond, want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden en met deze beschadigen zij.*

20. *En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen, hebben ook niet boete gedaan van de werken van hun handen, dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen en de gouden en zilveren en bronzen en stenen en houten afgoden, die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen.*

21. *En zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoererijen, noch van hun dieverijen.*

DE GEESTELIJKE ZIN

De inhoud van het gehele hoofdstuk.

Ten aanzien van het onderzoek en de openbaring van de staat van de levens van degenen in de Kerk van de hervormden, die geleerden en wijzen worden genoemd vanwege de bevestiging van het geloof gescheiden van de naastenliefde en van de rechtvaardigmaking en de zaliging alleen daardoor; over dezen wordt gehandeld van vers 1 tot 13.

Over het onderzoek en de openbaring van degenen daar die niet zo geleerd en wijs zijn en in het geloof-alleen en naar hun believen leven; over dezen wordt gehandeld van vers 13 tot 20. Tenslotte over degenen daar die alleen weten dat het geloof het al is waardoor de mens wordt gezaligd en niet iets meer dan dat, vers 20,21.

De inhoud van de afzonderlijke verzen.

De vijfde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van het leven van degenen in de Kerk van de hervormden, die geleerden en wijzen worden genoemd vanwege de bevestiging van het geloof gescheiden van de naastenliefde en van de rechtvaardigmaking en de zaliging alleen daardoor; en ik zag een ster vanuit de hemel neergevallen op de aarde, betekent het geestelijk Goddelijk Ware dat invloeit uit de hemel in de Kerk bij hen, dat onderzoekt en openbaart; en haar werd gegeven de sleutel van de put van de afgrond, betekent dat hun hel werd geopend; en zij heeft de put van de afgrond geopend en er is opgegaan rook vanuit de put, zoals de rook van een grote oven betekent de valse dingen van de begeerten van de natuurlijke mens, opwellend vanuit hun boze liefden; en verduisterd werd de zon en de lucht vanwege de rook van de put, betekent dat vandaar het licht van het ware, donkerheid is geworden; en vanuit de rook gingen sprinkhanen uit op de aarde, betekent dat vanuit die voortkwamen valse dingen in uitersten, zodanig als degenen hebben die zinlijk zijn geworden en alle dingen zien en oordelen vanuit de zinnen en de begoochelingen ervan; en hun werd mogendheid gegeven, zoals de schorpioenen van de aarde mogendheid hebben, betekent de macht van te overreden dat hun valse dingen waar zijn; en hun werd gezegd dat zij het gras van de aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enige boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet hadden, betekent de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer, dat zij niet enig ware en goede van het geloof, noch de aandoening en de doorvatting ervan kunnen afnemen van anderen dan van hen die niet in de naastenliefde en vandaar niet in het geloof zijn; en hun werd gegeven, niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden, betekent, dat zij ook dezen niet kunnen afnemen het vermogen van het ware en het goede te verstaan en te willen, maar dat zij slechts voor korte tijd een verdoving teweeg kunnen brengen; en hun pijniging was zoals de pijniging van een schorpioen, wanneer hij de mens steekt, betekent, dat dit is vanuit hun overredende; wanneer hij de mens steekt, betekent, dat dit is vanuit hun overredende; en in die dagen zullen de mensen de dood zoeken en zij zullen die niet vinden; en zij zullen begeren te sterven en de dood zal hen ontvlieden, betekent, dat zij willen dat in de dingen van het geloof het verstand toegesloten en de wil toegestopt zal zijn, waardoor het geestelijk licht en leven wordt

uitgeblust en dat dit evenwel niet kan gebeuren; en de gelijkenissen van de sprinkhanen, betekent de verschijningen en de beelden van hen die het van de naastenliefde gescheiden geloof bij zich bevestigd hebben; eender aan paarden bereid tot de oorlog, betekent dat het hun, omdat zij kunnen redeneren, toescheen alsof zij streden vanuit het verstand van het ware vanuit het Woord; en op hun hoofden waren als kronen eender aan goud, betekent dat het hun toescheen alsof zij overwinnaars waren; en hun aangezichten zoals aangezichten van mensen, betekent, dat het hun toescheen alsof zij wijzen waren; en zij hadden haren zoals de haren van de vrouwen, betekent dat het hun toescheen alsof zij in de aandoening van het ware waren; en hun tanden waren zoals van leeuwen, betekent dat zinlijke dingen, die de laatste zijn in het leven van de natuurlijke mens, hun toeschenen in de macht over alle dingen te zijn; en zij hadden borstharnassen, zoals ijzeren borstharnassen, betekent de bewijsvoeringen vanuit de begoochelingen, door middel waarvan zij strijden en macht hebben, en die hun zo stevig toeschenen, dat zij niet weerlegd zouden kunnen worden; en de stem van hun vleugels was zoals de stem van de wagens van vele paarden rennende tot de oorlog, betekent hun redeneringen alsof zij vanuit de ten volle verstande ware dingen van de leer vanuit het Woord waren, waarvoor vurig gestreden moet worden; en zij hadden staarten eender aan de schorpioenen, betekent de ware dingen van het Woord vervalst, waardoor zij verdoving veroorzaken; en er waren engels in hun staarten en hun macht was de mensen te beschadigen vijf maanden, betekent de geslepen vervalsingen van het Woord, door middel waarvan zij voor een korte tijd het verstand verduisteren en betoveren en zo bedriegen en vangen; en zij hadden over zich een koning, de engel van de afgrond, wiens naam was in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks heeft hij de naam Apollyon, betekent dat in de satanische hel degenen zijn die in de valse dingen vanuit de begeerten zijn en door de totale vervalsing van het Woord de Kerk verdorven hebben; en het ene wee is voorbijgegaan, zie, er komen nog twee weeen na deze, betekent de verdere weeklachten over de staat van de Kerk. En de zesde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van het leven bij degenen in de Kerk van de hervormden, die niet dermate wijzen zijn en toch het al van de godsdienst in het geloof stellen en alleen dáár aan denken en naar hun goeddunken leven; en ik hoorde één stem vanuit de vier hoornen van het gouden altaar, dat vóór God was, zeggende tot de zesde engel, die de bazuin had, betekent het bevel uit de Heer vanuit de geestelijke hemel tot hen die zouden onderzoeken en openbaren; ontbind de vier engelen gebonden aan de grote stroom de Eufraat, betekent dat van hen de uiterlijke banden zouden worden weggenomen, opdat de innerlijke dingen van hun gemoed zouden verschijnen; en ontbonden werden de vier engelen, betekent dat nadat de uiterlijke banden waren afgenomen, de innerlijke dingen van hun gemoed verschenen; welke bereid waren tegen de ure en dag en maand en jaar, opdat zij het derde deel van de mensen zouden doden, betekent dat zij in het voortdurend streven waren om van de mensen van de Kerk het geestelijk licht en leven weg te nemen; en het getal van de heirlegers van de ruitery was twee myriaden van myriaden, betekent de redeneringen ten aanzien van het geloof-alleen, waarvan de innerlijke dingen van hun gemoed overvol waren, vanuit louter valse dingen van het boze in menigte; en ik hoorde hun getal, betekent, hun hoedanigheid werd doorvat; en aldus zag ik de paarden in het visioen en die daarop zaten, betekent, er werd toen ontdekt, dat de redeneringen van de innerlijke dingen van hun gemoed ten aanzien van het geloof-alleen denkbeeldig en gefantaseerd waren en zij zelf als gevolg daarvan waanzinnig; hebbende vurige, hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen, betekent hun denkbeeldige en gefantaseerde bewijsvoeringen vanuit de helse liefde en het eigen inzicht en vanuit de begeerten daar vandaan; en de hoofden van de paarden waren zoals de hoofden van leeuwen, betekent de fantasieën over het geloof-alleen alsof zij in de macht waren; en uit hun monden ging uit vuur en rook en zwavel, betekent dat in hun denken en gesprekken, innerlijk beschouwd, niet iets anders is en daar vanuit niet iets anders voortgaat dan de liefde van zich en van de wereld, de trots van het eigen inzicht en de begeerten van het boze en het valse vanuit die twee; vanwege deze drie werd gedood het

derde deel van de mensen, vanwege het vuur en vanwege de rook en vanwege de zwavel, uitgaande vanuit hun monden, betekent dat het ten gevolge van die dingen gebeurt dat de mensen van de Kerk vergaan; en hun macht was in hun mond, betekent dat zij alleen vermogen door hun betoog dat het geloof bevestigt; want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden en met deze beschadigen zij, betekent de oorzaak, dat zij zinlijk zijn en verdraaid, ware dingen sprekend met de mond, maar die vervalsend vanuit het beginsel dat het hoofd van hun godsdienst uitmaakt en zo bedriegen zij.

En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen, betekent degenen in de Kerk van de hervormden, die niet dermate geestelijk dood zijn ten gevolge van de gefantaseerde redeneringen en vanuit de liefde van zich, de trots van het eigen inzicht en vanuit de begeerten daaruit, zoals de vorigen en toch het geloof-alleen tot het hoofd van hun godsdienst maken; hebben ook niet boete gedaan van de werken van hun handen, betekent dat zij ook niet hun eigen dingen, namelijk de boze dingen van elk geslacht, als zonden hebben geschuwd; dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen, betekent dat zij zo in de boze dingen van hun begeerten zijn en één maken met de degenen die eender zijn in de hel; en de gouden en zilveren en bronzen en stenen en houten afgoden, betekent, dat zij dus zo in een eredienst zijn vanuit louter valse dingen; die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen, betekent waarin niets van het geestelijk en waarlijk redelijk leven is; en zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoererijen, noch van hun dieverijen, betekent dat het ketterse ten aanzien van het geloof-alleen stompzinnigheid over de harten brengt, het verzinnen van uitvluchten en hardheid, zodat zij niet iets denken over de geboden van de Decaloog, zelfs niet over enige zonde, dat die geschuwd moet worden omdat die met de duivel is en tegen God.

DE ONTVOUWING

419. En de vijfde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van de levens van degenen in de Kerk van de hervormden, die geleerden en wijzen worden genoemd vanwege de bevestiging van het geloof gescheiden van de naastenliefde en van de rechtvaardigmaking en de zaliging door dat alleen.

Dat over dezen wordt gehandeld in wat hierna volgt tot aan vers 13, staat vast uit de afzonderlijke dingen, in de geestelijke zin verstaan.

Dat met de bazuinen wordt aangeduid de staat van de Kerk en vandaar van het leven onderzoeken en openbaren bij hen van wie de godsdienst het geloof-alleen is, zie eerder in nr. 397.

420. En ik zag een ster vanuit de hemel neergevallen op de aarde, betekent het geestelijk Goddelijk Ware, invloeiend vanuit de hemel in de Kerk bij hen, onderzoekend en openbarend. Met de ster wordt hier het geestelijk Goddelijk Ware aangeduid, omdat zij was neergevallen vanuit de geestelijke hemel, waarover eerder in de nrs. 387, 388; en met de aarde wordt hier de Kerk aangeduid bij hen die in de innerlijke dingen van haar zijn, zoals in nr. 398.

Met het geestelijk Goddelijk Ware wordt het inzicht verstaan vanuit de geestelijke liefde, welke de liefde jegens de naaste is; en omdat dat inzicht heden ten dage ‘geloof’ wordt genoemd en die liefde ‘naastenliefde’, zo is het geloof dan vanuit de naastenliefde, of liever, is het ware van het geloof vanuit het goede van de naastenliefde, en dit wordt hier met de ster aangeduid.

Iets eenders wordt met de ster in het enkelvoud aangeduid in, (Openbaring 2:28; 22:16); met de sterren immers in het meervoud worden de erkentissen van het goede en ware aangeduid, nr. 51; en daardoor is het inzicht; dat het is het Goddelijk Ware dat onderzoekt en openbaart, blijkt uit wat volgt.

421. En haar werd gegeven de sleutel van de put van de afgrond, betekent dat hun hel werd geopend.

Met de sleutel wordt aangeduid de macht van te openen en eveneens het openen, nrs. 62, 174, 840; en met de afgrond wordt aangeduid de hel, waar degenen zijn die bij zich hebben bevestigd de rechtvaardigmaking en de zaliging door het geloof-alleen, die allen van de Kerk van de hervormden zijn, hier evenwel zij die in hun eigen ogen en vandaar in die van verscheidene anderen zoals geleerd en ontwikkeld verschijnen, terwijl zij toch voor de engelen in de hemel verschijnen zoals van verstand beroofd ten aanzien van de dingen die van de hemel en van de Kerk zijn, aangezien zij dat geloof tot aan de innerlijke dingen ervan toe bevestigen, echter de hogere dingen van hun verstand sluiten en tenslotte zozeer, dat zij niet langer enig geestelijk ware in het licht kunnen zien; de oorzaak hiervan is deze: dat de bevestiging van het valse, de ontkenning van het ware is; en daarom houden zij, wanneer zij enig geestelijk ware horen – namelijk het ware van het Woord dat aan hen die van de Kerk zijn, van dienst is voor de leer en het leven – het gemoed vast in de valse dingen die zij bevestigd hebben en dan òf zij oversluieren het ware dat zij horen met valse dingen, òf zij verwerpen het als iets dat louter geluid is, òf zij gapen erbij en keren zich af en dit des te meer naarmate zij meer in de hoogmoed vanuit hun geleerdheid zijn; de hoogmoed immers plakt de valse dingen samen, zodat die tenslotte samenkleven zoals verdikt zeeschuim; en daarom is het Woord voor hen weggeborgen zoals een Boek met zeven zegels verzegeld; hoedanig zij verder zijn en hoedanig hun hel, zal ook worden gezegd, omdat het gegeven was die te zien en ook met hen te spreken die daar zijn en eveneens de sprinkhanen te zien die daarvan uitgingen.

Die put, die is zoals de opening van een oven, verschijnt in de zuidelijke streek en de afgrond daaronder is zeer uitgestrekt, oostwaarts; zij hebben daarin licht, maar indien daar het licht vanuit de hemel wordt binnengelaten, ontstaat daar duisternis en daarom is die put van boven gesloten; er verschijnen daar barakken en de zolderingen ervan zijn als het ware met tegels bedekt; deze barakken zijn verdeeld in kleine cellen, cel naast cel en in elke cel staat een tafel waarop vellen papier met enige boeken liggen; aan zijn eigen tafel zit hier ieder die in de wereld de rechtvaardigmaking en de zaliging door het geloof-alleen had bevestigd, door de naastenliefde te maken tot een louter natuurlijke, zedelijke daad en de werken ervan tot werken slechts van het burgerlijk leven, waarmee mensen onderscheidingen kunnen behalen in de wereld, maar die, indien zij die ter wille van het heil hebben gedaan, verdoemen en sommigen zwaar, omdat de menselijke rede en wil daarin is; allen die in deze afgrond zijn, waren in de wereld geleerden en ontwikkelde mensen geweest en enigen onder hem metafysici en scholastici, die daar hoger dan de anderen in achting staan; toen het gegeven was met hen te spreken, herkende ik enigen.

Maar hun lot is het volgende: zodra zij hier worden binnengelaten, gaan ze in de eerste kleine cellen zitten, maar naar gelang zij het geloof bevestigen door de werken van de naastenliefde buiten te sluiten, verlaten zij de eerste verblijven en gaan kleine cellen binnen die dichter naar het oosten liggen en zo achtereenvolgens naar het einde, waar degenen zijn die deze dogma's vanuit het Woord bevestigen en omdat zij dan wel niet anders kunnen dan het Woord vervalsen, verdwijnen hun barakken en zien zij zichzelf in een woestijn en dan vindt met hen plaats zoals eerder in nr. 153 is beschreven.

Er is ook een afgrond beneden die afgrond, waar degenen zijn die eveneens de rechtvaardigmaking en de zaliging door het geloof-alleen hebben bevestigd, maar die bij zichzelf in hun geest God geloofend hebben en in hun hart om de heilige dingen van de Kerk hebben gelachen; daar doen ze niets anders dan ruzie maken, de klederen verscheuren, op tafels klimmen, achteruit schoppen, elkaar met scheldwoorden bevechten en omdat het daar niet is geoorloofd iemand naar het lichaam te mishandelen, bedreigen zij met de mond en met de vuisten; het is daar onrein en smerig.

Maar over dezen wordt hier niet gehandeld.

422. En zij heeft de put van de afgrond geopend en er is opgegaan rook vanuit de put, zoals de rook van een grote oven, betekent de valse dingen van de begeerten van de natuurlijke mens die opwellen vanuit hun boze liefden.

Met de put van de afgrond wordt de hel aangeduid, waarover eerder in nr. 421; met de rook daaruit worden de valsheden vanuit begeerten aangeduid en omdat er gezegd wordt ‘rook zoals van een grote oven’, worden de valse dingen van de begeerten, die opwellen vanuit de boze liefden, verstaan; het vuur betekent immers de liefde, nr. 468 en het vuur van de hel de boze liefde, nr. 494; evenzo de grote oven, aangezien deze rookt vanwege het vuur; de helse geesten zijn niet in enig materieel vuur, maar in een geestelijk vuur, dat hun liefde is en daarom voelen zij niet een ander vuur, zie ook het werk ‘Hemel en Hel’ uitgegeven in Londen in 1758, nrs. 134, 566 tot 575.

Elke liefde in de geestelijke wereld verschijnt, wanneer die wordt opgewekt, uit de verte zoals vuur, binnen de hellen zoals een witgloeiend vuur en daarbuiten zoals de rook van een brand of zoals de rook van een oven.

De valsheden van de begeerten, die opwellen vanuit de boze liefden, worden met de rook vanuit vuur of vanuit een oven ook elders in het Woord beschreven, zoals in deze plaatsen: *‘Abraham zag heen tegen de aangezichten van Sodom en Gomorra, en zie, er ging een rook van het land op, zoals de rook van een oven’*, (Genesis 19:28).

‘De zon ging onder en er werd donkerheid, en zie, een oven van rook en een fakkel des vuurs, welke tusschen van de stukken doorging’, (Genesis 15:17).

‘Zij varen voort te zondigen; daarom zullen zij zijn zoals rook vanuit een schoorsteen’, (Hosea 13:2,3).

‘De goddelozen zullen vergaan, in de rook zullen zij verteerd worden’, (Psalm 37:20).

‘Ik zal wondertekenen geven in de hemel en op de aarde, vuur en kolommen van rook’, (Joël 2:30).

‘Zij zullen de bozen in de oven des vuurs werpen; daar zal zijn wening en knersing van de tanden’, (Mattheüs 13:41,42,49,50) en elders.

423. En verduisterd werd de zon en de lucht vanwege de rook van de put, betekent dat vandaar het licht van het ware donkerheid is geworden.

Met de zon en de lucht wordt hier het licht van het ware aangeduid; met de zon immers wordt de liefde aangeduid en met het licht daaruit het Goddelijk Ware; en daarom wordt, wanneer gezegd wordt dat de zon verduisterd is en tegelijk de lucht, aangeduid dat het Goddelijk Ware donkerheid is geworden; dat dit plaatsvond vanwege de valse dingen van de begeerten, wordt daarmee aangeduid dat het was vanwege de rook van de put.

424. En vanuit de rook gingen sprinkhanen uit op de aarde, betekent dat vanuit die voortkwamen valse dingen in uitersten, zodanig als degenen hebben die zinlijk zijn geworden en alle dingen zien en oordelen vanuit de zinnen en de begoochelingen ervan.

Valse dingen in uitersten worden de dingen genoemd die in de uitersten van het leven van de mens zijn, die de zinlijke dingen worden genoemd, waarover later; deze dingen worden met sprinkhanen in het Woord aangeduid; maar men moet weten, dat zij niet verschenen zoals de sprinkhanen in het veld, die rondspringen en de weiden en het gewas dat op de velden staat verwoesten, maar dat zij verschenen zoals pygmeeën of dwergen, wat ook uit de beschrijving blijkt, zoals dat zij kronen op hun hoofden hadden, aangezichten zoals van mensen, haren zoals van vrouwen, tanden zoals van leeuwen, ijzeren borstharnassen en over zich een koning, de engel van de afgrond; dat de dwergen ook door de Ouden sprinkhanen werden genoemd, kan men uit deze dingen opmaken: *‘De verspieders van het land Kanaän zeiden: Wij hebben de Nefilim, de zonen van Enak gezien en wij waren in hun ogen zoals sprinkhanen’*, (Numeri 13:33).

‘Jehovah Die woont op de cirkel van de aarde en de bewoners ervan zijn zoals sprinkhanen’, (Jesaja 40:22).

Maar omdat de valse dingen in uitersten, zodanig als die bij hen zijn, in het Woord met sprinkhanen worden aangeduid, werden zij daarom sprinkhanen genoemd en ook gekroonden en bevelhebbers, bij Nahum: *‘Het vuur zal u verteren, het zal u afeten zoals de kruidwormen; vermenigvuldig u zoals de kruidworm, vermenigvuldig u zoals de sprinkhaan en uw bevelhebbers zoals de sprinkhaan van de sprinkhanen’, (Nahum 3:15-17).*

Dat de valse dingen in uitersten, omdat zij de ware en de goede dingen van de Kerk die bij de mens geboren worden, verteren, met de sprinkhanen, die de grassen in de velden en de kruiden in de akkers verteren, worden aangeduid, staat vast uit deze plaatsen: *‘Gij zult veel zaad op de akker uitbrengen, maar de sprinkhaan zal het verteren’, (Deuteronomium 28:38).*

‘Het overschot van de rups zal de sprinkhaan eten en het overschot van de sprinkhaan zal de meikever eten, en het overschot van de meikever zal de kruidworm eten’, (Joël 1:4,5).

‘Ik zal ulieden de jaren vergelden die de sprinkhaan, de meikever, de kruidworm en de rups heeft verteerd’, (Joël 2:24,25).

Iets eenders wordt aangeduid met de sprinkhanen in Egypte, waarover het volgende bij Mozes: *‘Mozes strekte de stok over het land van Egypte en de oostelijke wind bracht de sprinkhaan voort; en de sprinkhaan klom op over het ganse land van Egypte; vóór dezen is er niet zulk een sprinkhaan geweest en hij at al het kruid van het veld; en daarna strekte Mozes de stok en de sprinkhaan werd geworpen in de zee Suph’, (Exodus 10:12 e.v.); en bij David:*

‘Hij gaf hun gewas de kruidworm en hun arbeid de sprinkhaan’, (Psalm 78:46; Psalm 105:34,35); met de wonderen in Egypte wordt de verwoesting van de Kerk beschreven en met dit wonder de verwoesting door de valse dingen in uitersten en de uitersten van het leven van

de mens zijn, wanneer de innerlijke dingen, waarvan zij afhangen, gesloten zijn, hels; en daarom werden de sprinkhanen geworpen in de zee Suph, waarmee de hel wordt aangeduid.

Aangezien weinigen heden ten dage weten, wat er verstaan wordt onder het zinlijke en hoedanig de zinlijke mens is en de sprinkhanen die mens betekenen, zullen daarom uit het werk ‘Hemelse Verborgenheden’ daarover de volgende dingen worden aangevoerd: dat het zinlijke het laatste is van het leven van het gemoed van de mens, dit kleeft aan en kleeft samen met de vijf zinnen van diens lichaam, nrs. 5077, 5767, 9212, 9216, 9331, 9730.

Dat hij een zinlijk mens wordt genoemd, die alle dingen oordeelt vanuit de zinnen van het lichaam en die niets gelooft dan alleen dat wat hij met de ogen kan zien en met de handen kan aanraken en dan zegt dat deze dingen iets zijn en dan de overige dingen verwerpt, nrs. 5094, 7693.

Dat de innerlijke dingen van diens gemoed, die zien vanuit het licht van de hemel, gesloten zijn, zodat hij daar niets ziet van het ware dat van de hemel en van de Kerk is, nrs. 6564, 6844, 6845.

Dat een zodanig mens in uitersten denkt en niet innerlijk vanuit enig geestelijk licht, nrs. 5089, 5094, 6564, 7693.

In één woord dat zij in een grof natuurlijk schijnsel zijn, nrs. 6201, 6310, 6564, 6844, 6845, 6612, 6614, 6622, 6624.

Dat zij vandaar innerlijk zijn tegen de dingen van de hemel en van de Kerk, maar dat zij uiterlijk ten gunste ervan kunnen spreken, vurig volgens hun overheersing door die dingen, nrs. 6201, 6316, 6844, 6845, 6948, 6949.

Dat de geleerden en de ontwikkelden die zich diep in de valse dingen hebben bevestigd, meer dan de overigen zinlijk zijn, nr. 6316.

Dat de zinlijke mensen scherp en bedreven redeneren, omdat hun denken zó dicht aan de spraak ligt, dat zij er bijna in is en als het ware in de lippen en omdat zij het gehele inzicht in de spraak en alleen vanuit het geheugen stellen; verder dat sommigen van hen handig valse dingen kunnen bevestigen en dat zij na de bevestiging geloven dat het waarheden zijn, nrs. 195, 196, 5700, 10236.

Maar dat zij redeneren en bevestigen vanuit de begoochelingen van de zinnen, waardoor het gewone volk wordt gevangen en overreed, nrs. 5084, 6948, 6949, 7693.

Dat zinlijke mensen meer dan de overigen, geslepen en boosaardig zijn, nrs. 7693, 10236.

Dat gierigaards, echtbrekers, wellustelingen en geraffineerde mensen bovenal zinlijk zijn, hoewel zij voor de wereld niet zodanig verschijnen, nr. 6310.

Dat de innerlijke dingen van hun gemoed schandelijk en vuil zijn, nr. 6201.

Dat zij daardoor verbinding hebben met de hellen, nr. 6311.

Dat zij die in de hellen zijn, zinlijk zijn en des te meer naarmate zij dieper daarin zijn, nrs. 4623, 6311.

Dat de sfeer van de helse geesten zich verbindt met het zinlijke van de mens van achteren, nr. 6312.

Dat zij die redeneerden vanuit de zinlijke dingen alleen en vandaar tegen de echte ware dingen van de Kerk, door de Ouden ‘slangen van de boom van de wetenschap’ werden genoemd, nrs. 195-197, 6398, 6399, 10313.

Het zinlijke van de mens en de zinlijke mens wordt verder beschreven, nr. 10236; en de uitbreiding van de zinlijke dingen bij de mens, nr. 9731.

Dat de zinlijke dingen op de laatste plaats moeten zijn en niet op de eerste en dat zij bij de wijze en inzichtsvolle mens op de laatste plaats zijn en onderworpen aan de innerlijke dingen, maar dat zij bij de onwijze mens op de eerste plaats en overheersend zijn; dezen zijn het die eigenlijk zinlijken worden genoemd, nrs. 5077, 5125, 5128, 7645.

Dat indien de zinlijke dingen op de laatste plaats zijn, daardoor een weg wordt geopend tot het verstand en de ware dingen door een wijze van uittrekking fijn worden bijgewerkt, nr. 5580.

Dat die zinlijke dingen het dichtst naar de wereld uit staan en dingen toelaten die vanuit de wereld aanspoelen en die als het ware zeven, nr. 9726.

Dat de mens door die zinlijke dingen gemeenschap heeft met de wereld en door de redelijke dingen met de hemel, nr. 4009.

Dat de zinlijke dingen zaken aanleveren die aan de innerlijke dingen van het gemoed van dienst zijn, nrs. 5077, 5081.

Dat er zinlijke dingen zijn die aan het verstandelijk deel leveren en die welke aan het wilsdeel leveren, nr. 5077.

Dat de mens, indien het denken niet uit de zinlijke dingen wordt verheven, slechts weinig wijsheid heeft, nr. 5089.

Dat de wijze mens boven de zinlijke dingen denkt, nrs. 5089, 5094.

Dat de mens wanneer zijn denken boven de zinlijke dingen wordt verheven, in een helderder schijnsel komt en tenslotte in het hemelse licht, nrs. 6183, 6313, 6315, 9407, 9730, 9922.

Dat de verheffing boven de zinlijke dingen en de wegleiding daar vandaan, aan de Ouden bekend is geweest, nr. 6313.

Dat de mens met zijn geest dingen kan ontwaren die in de geestelijke wereld plaatsvinden, indien hij van de zinlijke dingen kan worden afgeleid en opgeheven in het licht van de hemel door de Heer, nr. 4622; de oorzaak hiervan is deze, dat niet het lichaam denkt, maar de geest van de mens in het lichaam; en voor zoveel als hij denkt in het lichaam, denkt hij duister en in de duisternis en voor zoveel als hij niet denkt in het lichaam, denkt hij helder en in het licht; maar alleen in geestelijke dingen, nrs. 4622, 6614, 6622.

Dat het laatste van het verstand het zinlijk wetenschappelijke is en het laatste van de wil het zinlijk verkwikkelijke, nr. 9996.

Welk verschil er is tussen de zinlijke dingen die de mens gemeen heeft met de beesten en tussen de zinlijke dingen die hij niet met hen gemeen heeft, nr. 10236.

Dat er zinlijken zijn die niet boos zijn, omdat hun innerlijke dingen niet dermate gesloten zijn; over de staat van diegenen in het andere leven, zie nr. 6311.

425. En hun werd mogendheid gegeven, zoals de scorpioenen van de aarde mogendheid hebben, betekent de macht om te overreden dat hun valse dingen waar zijn.

Met de scorpioen wordt het dodelijk overredende aangeduid en met de scorpioen van de aarde het overredende in de zaken van de Kerk, want de aarde betekent de Kerk, nr. 285; de scorpioen immers brengt, wanneer hij de mens steekt, een verstijving over diens leden en indien die niet wordt genezen, veroorzaakt het de dood; iets eenders brengt hun overredende over het verstand; iets dergelijks wordt ook met de scorpioen aangeduid in deze plaatsen:

‘Vrees niet voor hen en voor hun woorden; zij zijn doornig; gij, tussen de scorpioenen woont gij; zij zijn hard van aangezichten en verstijfd van hart’, (Ezechiël 2:4,6).

‘Jezus zei tot de zeventig die Hij uitzond: Zie, Ik zal u geven de mogendheid om op de slangen en de scorpioenen te treden en over alle mogendheid van de vijand, zodat niets hoegenaamd u enigszins zal schaden’, (Lukas 10:19).

426. En hun werd gezegd dat zij het gras van de aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enige boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet hadden, betekent de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer, dat zij niet enig ware en goede van het geloof, noch de aandoening en de doorvatting ervan kunnen afnemen van anderen dan van hen die niet in de naastenliefde en vandaar niet in het geloof zijn.

Met ‘hun werd gezegd’ wordt de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer aangeduid, omdat het vanuit de hemel werd gezegd; met ‘niet beschadigen het gras van de aarde, noch enig groen’ wordt aangeduid; niet enig ware en goede van het geloof kunnen afnemen; met het gras immers wordt het ware van het geloof aangeduid dat het eerst wordt geboren bij de mens, nr. 401; en met het groen wordt het levende van het geloof aangeduid, dat vanuit het goede is, nr. 401; met ‘niet beschadigen enige boom’ wordt aangeduid: niet de aandoening en de doorvatting van het ware en het goede kunnen afnemen, nr. 400; met hen die niet het zegel Gods in hun voorhoofden hebben, worden degenen aangeduid die niet in de naastenliefde en in het geloof daaruit zijn; het voorhoofd immers betekent de liefde en de naastenliefde, nr. 347; en het zegel hebben, betekent hen kennen en onderscheiden van de anderen, nr. 345. Dat zij die het geloof-alleen bevestigd hebben tot aan de verborgenheden van de rechtvaardigmaking en van de zaliging erdoor toe, niet enig ware en goede van het geloof kunnen afnemen, noch de aandoening en de doorvatting, van anderen dan van hen die niet in het geloof van de naastenliefde zijn, daarvan is dit de oorzaak, dat nauwelijks iemand behalve de voorganger die ze leert en predikt, die begrijpt; de leek hoort ze aan, maar ze vliegen het ene oor in en het andere uit, wat de priester, die de verborgenheden leert, zelf met zekerheid kan weten uit hoofde hiervan, dat hij in zijn jongelingsjaren al de kracht van zijn vernuft daaraan heeft moeten besteden om die dingen in zich op te nemen en daarna om ze te onthouden in de volgende leeftijd; en verder, dat hij zich vanwege die dingen voor hoogst geleerd houdt; wat moet dan het geval zijn met de leek, die eenvoudig denkt over het geloof vanuit de naastenliefde, wanneer hij die mystieke dingen hoort?

Hieruit kan men zien, dat het rechtvaardigmakende geloof-alleen het geloof van de geestelijken is en niet van de leken, dan alleen van hen die onbezorgd voortleven; dezen halen vanuit de verborgenheden van hen alleen dit, dat het geloof-alleen zaligt en dat zij het goede niet kunnen doen uit zich, dat zij de wet niet kunnen vervullen en dat Christus voor hen geleden heeft en nog enkele daaraan eendere universele dingen.

427. En hun werd gegeven, niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden, betekent dat het vanuit de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer is, dat zij van hen die niet in het geloof van de naastenliefde zijn, niet kunnen afnemen het vermogen van het ware en goede te verstaan en te willen, maar dat zij slechts voor korte tijd een verdoving teweeg kunnen brengen.

Met ‘hun werd gegeven’ wordt aangeduid dat het vanuit de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer is, zoals eerder; hen niet kunnen doden, betekent, niet kunnen afnemen van hen die niet in het geloof van de naastenliefde zijn, het vermogen van het ware en het goede te verstaan en te willen; wanneer immers dit vermogen is afgenomen, dan is de mens geestelijk gedood; met pijnigen vijf maanden, wordt aangeduid: voor korte tijd een verdoving teweegbrengen; vijf betekent slechts een weinig of voor een korte tijd en pijnigen betekent een verdoving teweegbrengen, omdat die met de schorpioen wordt aangeduid, nr. 425 en met de pijniging zoals van een schorpioen, zoals volgt in nr. 428; dat de mens niet het vermogen van het ware te verstaan en dat te willen, of de redelijkheid en de vrijheid, kan worden afgenomen, is met vele dingen getoond in het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid’, nrs. 73, 74, 82-86, 92-99, 138-149, 322.

Dat vijf maanden betekent ‘slechts een weinig en voor korte tijd’ is omdat dit met vijf wordt aangeduid; de tijden immers, hetzij het uren, dagen, weken, maanden of jaren zijn, betekent niet een tijd, maar een staat; en de getallen bepalen de hoedanigheid ervan, nrs. 4, 10, 348, 947.

Dat vijf, iets betekent en eveneens slechts een weinig, kan vaststaan uit deze plaatsen:

‘Duizend zullen voor het dreigen van vijf vluchten’, (Jesaja 30:17).

‘Vijf zullen honderd vervolgen’, (Leviticus 26:8).

‘Jezus zei dat het koninkrijk van de hemelen gelijk is aan tien maagden, van wie er vijf voorzichtig waren en vijf dwaas’, (Mattheüs 25:1,2); met de tien maagden worden allen in de Kerk aangeduid.

Eendere dingen worden aangeduid met tien en vijf in de gelijkenis *‘dat aan de knechten mina’s waren gegeven om handel te drijven en dat de een met de mina tien mina’s had verkregen en de ander vijf’*, (Lukas 19:13-20); de tien mina’s betekent veel en vijf mina’s slechts weinig; ook elders in, (Jesaja 17:6; 19:18,19; Mattheüs 14:15-21).

428. En hun pijniging was zoals de pijniging van een schorpioen wanneer deze de mens steekt, betekent dat dit is vanuit hun overredende.

Dit volgt uit wat eerder in nr. 427 is gezegd; met de pijniging immers wordt de verdoving aangeduid, die hun overredende over het verstand brengt, zoals een schorpioen over het lichaam wanneer hij steekt; de schorpioen betekent het overredende, nr. 425.

In de geestelijke wereld bestaat er een overredende dat het verstand van het ware wegneemt en een verdoving en zo smart over het gemoed brengt; maar dit overredende is in de natuurlijke wereld onbekend.

429. En in die dagen zullen de mensen de dood zoeken en zij zullen die niet vinden; en zij zullen begeren te sterven en de dood zal hen ontvluchten, betekent dat zij die in de leer van het afgescheiden geloof zijn, willen dat in de dingen van het geloof het verstand toegesloten en de wil toegestopt zal zijn en dat zij zo niet enig geestelijk licht en leven hebben; maar dat er niettemin door de Heer in is voorzien, dat het verstand niet toegesloten, noch de wil toegestopt wordt, opdat het geestelijk licht en leven bij de mens niet wordt uitgeblust. In die dagen, betekent de laatste tijd van de Kerk, wanneer de leer over het geloof-alleen universeel aanvaard is; zullen de mensen de dood zoeken, betekent dat zij willen dat het verstand in de dingen van het geloof toegesloten zal zijn; en zullen die niet vinden, betekent dat er uit de Heer in is voorzien, dat dit niet gebeurt; en zij zullen begeren te sterven betekent, dat zij willen dat ook de wil in hen toegestopt zal zijn; en de dood zal hen ontvluchten, betekent dat daarin is voorzien dat ook dit niet gebeurt; zo immers zou het geestelijk licht en leven worden uitgeblust en de mens geestelijk sterven; van zoeken wordt gesproken met betrekking tot het verstand en van begeren met betrekking tot de wil en van de dood met betrekking tot beide.

Dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, is duidelijk; wat zou het anders te zeggen hebben, dat de mensen in die dagen de dood zullen zoeken en die niet zullen vinden en zullen begeren te sterven en de dood hen zal ontvluchten; onder de dood immers wordt geen andere dood verstaan dan de geestelijke dood, die wordt veroorzaakt wanneer het verstand wordt verwijderd van de dingen die men moet geloven; zo immers weet de mens niet of hij het ware dan wel het valse denkt en doet, dus of hij met de hemelse engelen dan wel met duivels van de hel denkt en handelt.

430. En de gelijkenissen van de sprinkhanen, betekent de verschijningen en de beelden van hen die het van de naastenliefde gescheiden geloof bij zich hebben bevestigd. Met de gelijkenissen worden de verschijningen van hen in een kenmerkend beeld aangeduid; met de sprinkhanen worden de valse dingen in uitersten aangeduid, nr. 424; en omdat de valse dingen één maken met hen die in de valse dingen zijn, worden zijzelf ook met sprinkhanen aangeduid; dat zij die bij zich het geloof-alleen hebben bevestigd, of hun valse dingen, onder de sprinkhanen worden verstaan, bleek mij duidelijk hieruit dat de ouderlingen die in dat geloof waren, de geziene sprinkhanen omhelsden en kusten en in hun huizen wilden binnenbrengen; de beelden immers, die de uitbeeldende vormen zijn van de aandoeningen en het denken van de engelen en van de geesten in de geestelijke wereld, verschijnen zoals levend, evenzo als de dieren, de vogels en de vissen, waarover eerder.

431. Eender aan paarden tot de oorlog bereid, betekent dat het hun, omdat zij kunnen redeneren, toescheen alsof zij streken vanuit het verstand van het ware vanuit het Woord. Met het paard wordt het verstand van het Woord aangeduid, nr. 298; met de oorlog wordt aangeduid de geestelijke oorlog, die plaatsvindt door redeneringen en bewijsvoeringen, nrs. 500, 586; met ‘gelijk aan’ of gelijkenissen, worden verschijningen aangeduid, zoals eerder in nr. 430.

432. En op hun hoofden waren als kronen eender aan goud, betekent dat het hun toescheen alsof zij overwinnaars waren. Met de kronen op de hoofden eender aan goud, worden de onderscheidingsteken van de overwinning aangeduid, omdat de koningen oudtijds in de veldslagen gouden kronen droegen, nr. 300; want er is gezegd, dat zij gezien werden de paarden gelijk, dat wil zeggen, op paarden bereid tot de oorlog, nr. 431; zij hadden immers aangezichten van mensen, zoals volgt; en zij zijn in een zodanige overreding dat zij niet overwonnen kunnen worden.

433. En hun aangezichten zoals aangezichten van mensen, betekent dat het hun toescheen alsof zij wijzen waren. Met de mens wordt in het Woord de wijze en de inzichtsvolle aangeduid, nr. 243; en met diens aangezicht de wijsheid en het inzicht; vandaar is het, dat met hun aangezichten zoals aangezichten van mensen, wordt aangeduid dat het hun toescheen alsof zij wijzen waren; zij worden ook wijzen, geleerden en ontwikkelden genoemd, hoewel zij zijn ‘*onder de dwaze maagden, die geen olie in de lampen hadden*’, (Mattheüs 25:1-3); de olie duidt de liefde en de naastenliefde aan; zij zijn onder ‘*de dwazen die de Heer horen*’, dat wil zeggen, het Woord lezen ‘*en hetzelfde niet doen*’, (Mattheüs 7:26).

434. En zij hadden haren zoals de haren van vrouwen, betekent dat het hun toescheen alsof zij in de aandoening van het ware waren. In het Woord wordt met de man het verstand van het ware aangeduid en met de vrouw de aandoening van het ware, omdat de man wordt geboren als verstand en de vrouw als aandoening, zie het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande het Huwelijk’; met de haren in het Woord wordt aangeduid het laatste van het leven van de mens, namelijk het zinlijke, nr.

424. Dit is het wat hun de schijn geeft alsof zij in de aandoening van het ware zijn, terwijl zij toch in de aandoening van het valse zijn, daarvan geloven zij immers dat dit het ware is. Dat de vrouw de aandoening van het ware betekent, kan vaststaan uit vele plaatsen in het Woord; vandaar is het dat de Kerk wordt genoemd ‘echtgenote, vrouw, dochter, maagd’ en de kerk is Kerk vanuit de liefde of de aandoening van het ware, daarvanuit immers komt het verstand van het ware in wording.

De Kerk wordt vrouw genoemd in deze plaatsen: *‘Twee vrouwen van één moeder, die hoereerden in Egypte, Ohola, zijnde Samaria en Oholiba, zijnde Jeruzalem’*, (Ezechiël 23:2-4).

‘Als een vrouw verlaten en verslagen van geest, heeft Jehovah u geroepen en als de vrouw van de jeugd’, (Jesaja 54:6,7).

‘Jehovah zal het nieuwe op aarde scheppen: de vrouw zal de man omgeven’, (Jeremia 31:21,22).

Met de vrouw omgeven door de zon, die de draak vervolgde’, (Openbaring 12), wordt de Nieuwe Kerk aangeduid, namelijk het Nieuwe Jeruzalem.

Met de vrouwen worden de aandoeningen van het ware aangeduid, waar vanuit de kerk Kerk is, in tal van plaatsen, zoals in deze: *‘De vrouwen van Mijn volk verdrijft gij uit het huis van hun verrukkingen’*, (Micha 2:9).

‘De families van de huizen zullen rouw bedrijven afzonderlijk en de vrouwen afzonderlijk’, (Zacharia 12:11-13).

‘Staat stil, gij geruste vrouwen, hoort Mijn rede’, (Jesaja 32:9).

‘Waarom doet gij het boze om u af te snijden de man en de vrouw’, (Jeremia 44:7).

‘Ik zal verstrooien de man en de vrouw’, (Jeremia 51:22); met de man en de vrouw wordt hier en elders in de geestelijke zin, het verstand van het ware en de aandoening van het ware aangeduid.

435. En hun tanden waren zoals van de leeuwen, betekent dat de zinlijke dingen, die de laatsten zijn van het leven van de natuurlijke mens, hun toeschienen in de macht over alle dingen te zijn.

De tanden betekenen de laatsten van het leven van de natuurlijke mens, die de zinlijke dingen worden genoemd, nr. 424; er zijn twee geslachten van zinlijkheden: het ene van de wil en het andere van het verstand; de zinlijke dingen van de wil worden aangeduid met de haren van de vrouwen, nr. 434; en de zinlijke dingen van het verstand worden aangeduid met de tanden; aan deze zinlijke dingen, dat wil zeggen, aan de zinlijke mensen die in de valsheden vanuit bevestiging zijn, schijnt het toe in de macht over alle dingen te zijn, zodat zij niet overwonnen kunnen worden; en daarom waren de tanden van de sprinkhanen, waarmee zulke zinlijkheden worden aangeduid, zoals van leeuwen; met de leeuw wordt de macht aangeduid, nr. 241.

Dat de tanden de laatsten van het leven van de mens betekenen, die de zinlijke dingen worden genoemd, die wanneer zij van de innerlijke dingen van het gemoed gescheiden zijn, in louter valsheden zijn en de waarheden geweld aandoen en die vernietigen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen: *‘Met mijn ziel lig ik in het midden der leeuwen; hun tanden zijn spiesen en pijlen’*, (Psalm 57:5).

‘O God, vernietig de tanden in hun mond, weer af de hoektanden van de jonge leeuwen’, (Psalm 58:7).

‘Een natie is opgeklommen over Mijn land, geweldig, haar tanden de tanden van een leeuw en haar hoektanden die van een leeuw’, (Joël 1:6,7).

‘Jehovah, Gij verbreekt de tanden van de goddelozen’, (Psalm 3:8).

‘Een beest klom op vanuit de zee, schrikkelijk en gruwelijk en zeer geweldig en het had grote ijzeren tanden; het at en verbrijzelde’, (Daniël 7:7).

‘Gezegend Jehovah, Die ons niet heeft overgegeven tot roof aan hun tanden’, (Psalm 124:6).

Aangezien zinlijke mensen niet enig ware in zijn licht zien, maar over elke zaak redeneren en redetwisten of iets zo is en deze redetwisten in de hellen worden gehoord daarbuiten zoals het knarsen van tanden, dat in zich beschouwd de botsingen zijn van het valse en ware, dan is het duidelijk wat er wordt aangeduid met de knersing van de tanden in, (Mattheüs 8:12; 13:42,50; 22:13; 24:51; 25:30; Lukas 13:28) en enigmate wat wordt aangeduid met de tanden knersen in, (Job 16:9; Psalm 35:15,16; Psalm 37:12; Psalm 112:10; Micha 3:5; Klaagliederen 2:16).

436. En zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen, betekent de bewijsvoeringen vanuit de begoochelingen door middel waarvan zij strijden en vermogen, die hun zó stevig toeschenen, dat zij niet weerlegd zouden kunnen worden.

Met de borstharnassen worden de beschermingen aangeduid, omdat zij de borst beschermen; hier de bescherming van de valse dingen, die plaatsvinden door de bewijsvoeringen vanuit de begoochelingen, door middel waarvan het valse beginsel wordt verdedigd; vanuit een vals beginsel immers kunnen niet anders dan valsheden voortvloeien; indien waarheden worden aangevoerd, dan worden die niet beschouwd dan alleen aan de buitenkant of aan de oppervlakte, dus eveneens zinlijk en zo worden zij vervalst en worden zij bij hen begoochelingen.

Dat de borstharnassen zulke dingen betekenen, is omdat de oorlogen in het Woord geestelijke oorlogen betekenen en vandaar betekenen de oorlogswapenen de verschillende dingen die van de oorlog zijn, zoals bij Jeremia: *‘Spant de paarden aan en klimt op, gij ruiters, en stelt u in helmen, scherpt de lansen, trekt het pantser aan’*, (Jeremia 46:4); bij Jesaja: *‘Hij trok de gerechtigheid aan zoals een pantser en de helm van de heils op Zijn hoofd’*, (Jesaja 59:17). Bij David: *‘Onder Zijn vleugelen zult gij betrouwen, rondas en beukelaar is Zijn waarheid’*, (Psalm 91:4) en elders in, (Ezechiël 23:24; 38:4; 39:9; Nahum 2:3; Psalm 5:13; Psalm 35:2,3). Dat de borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen waren, betekent dat de bewijsvoeringen hun zó stevig toeschenen, dat die niet weerlegd zouden kunnen worden; het ijzer immers betekent vanwege de hardheid het stevige.

437. En de stem van hun vleugels was zoals de stem van de wagens van vele paarden rennende tot de oorlog, betekent hun redeneringen alsof zij vanuit de ten volle verstane dingen van de leer vanuit het Woord waren, waarvoor vurig gestreden moet worden.

De stem van de vleugels betekent de redeneringen, omdat vliegen doorvatten en onderrichten betekent, nrs. 245, 415; de wagens betekenen de leerstellingen, waarover hierna; de paarden betekenen het verstand van het Woord, nr. 298; en vele paarden het volledige; dat rennen tot de oorlog de gloed om te strijden betekent, is duidelijk.

Dat de wagen de leer betekent, staat uit deze plaatsen vast: *‘Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, duizenden van vreedzamen, de Heer in hen’*, (Psalm 68:18).

‘Jehovah stelt de wolken tot Zijn wagens, Hij wandelt op de vleugels van de wind’, (Psalm 104:2,3).

‘Jehovah, Gij rijdt op Uw paarden, Uw wagens zijn het heil’, (Habakuk 3:8).

‘Zie, Jehovah zal in het vuur komen en Zijn wagens zoals een wervelwind’, (Jesaja 66:15).

‘Gij zult verzadigd worden op Mijn tafel met paard en met wagen; zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën’, (Ezechiël 39:20,21).

‘Ik zal de wagen afsnijden vanuit Efraïm en het paard vanuit Jeruzalem’, (Zacharia 9:10).

‘Ik zal de troon van de koninkrijken omkeren, Ik zal de wagen omkeren en die daarin rijden’, (Haggai 2:22).

‘Zet een uitkijker, die schouwe, verkondige; hij zag dan een wagen, een paar ruiters, een wagen van de kameel, een wagen van de man; en hij zei: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babel’, (Jesaja 21:6,7,9).

Aangezien Elia en Elisa de Heer ten aanzien van het Woord uitbeeldden en vandaar de leer vanuit het Woord betekenen, zoals alle profeten, nr. 8, werden zij daarom genoemd *‘wagen*

Israëls en zijn ruiters’; en werd daarom gezien *‘dat Elia ten hemel werd gevoerd in een wagen van vuur en werden rondom Elisa door zijn knaap gezien vurige wagens en paarden*’, (2 Koningen 2:11,12; 6:17; 13:14) en elders waar wagens worden vermeld, zoals bij, (Jesaja 31:1; 37:24; 66:20; Jeremia 17:25; 22:4; 46:2,3,8,9; 50:37,38; 51:20,21; Ezechiël 26:7,8,10,11; Daniël 11:40; Nahum 3:1-3; Joël 2:1-5).

438. En zij hadden staarten eender aan de schorpioenen, betekent de ware dingen van het Woord vervalst, waardoor zij verdoving veroorzaken.

Met de staart wordt het laatste van het hoofd aangeduid, omdat de hersenen zich door de ruggengraat heen voortzetten in de staart en daarom maken hoofd en staart één zoals het eerste en het laatste; als dus met het hoofd het rechtvaardigmakende en zaligende geloof-alleen wordt aangeduid, worden met de staart alle bevestigingen ervan in één samenvatting aangeduid, die zijn vanuit het Woord, dus de waarheden van het Woord vervalst; ieder die vanuit het eigen inzicht een beginsel van godsdienst neemt en dat tot hoofd stelt, die neemt vanuit het Woord bevestigingen en stelt deze tot staart; zo brengt hij over anderen een verdoving en zo beschadigt hij hen; en daarom wordt er gezegd *‘dat zij staarten hadden eender aan de schorpioenen*’ en vlak daarna *‘dat er engels waren in hun staarten en dat hun mogendheid was de mensen te beschadigen*’; met de schorpioen immers wordt het overredende aangeduid, dat verdoving over het verstand brengt, nr. 425.

Dat de staart de voortzetting van de hersenen door de ruggengraat heen tot het laatste ervan is, vraag daarover een ontleedkundige en hij zal het u tonen; of beschouw een hond of een ander wild dier dat een staart heeft en wees er vriendelijk tegen en aai het en men zal zien dat de wervelkam van zijn rug soepel wordt en de staart op overeenstemmende wijze wordt bewogen en omgekeerd dat de wervelkam zich opricht, indien men het kwaad maakt.

Het eerste van het verstand, dat als beginsel wordt genomen, wordt met het hoofd aangeduid en het laatste ervan met de staart, ook in deze plaatsen: *‘Hij zal uit Israël afhouden het hoofd en de staart; de oude en de geëerde is het hoofd, de profeet echter, de leraar van de leugen, de staart*’, (Jesaja 9:13,14).

‘Er zal geen werk wezen voor Egypte, hetwelk hoofd en staart maakt’, (Jesaja 19:15).

Met *‘de zeven hoofden van de draak en met de staart waarmee hij het derde deel van de sterren van de hemels neertrok en op de aarde wierp*’, (Openbaring 12:3,4); en verder ook met *‘de staarten eender aan de slangen hebbende hoofden waarmee zij beschadigen*’, (Openbaring 9:19), wordt ook niets anders aangeduid.

Aangezien met de staart het laatste wordt aangeduid en het laatste de samenvatting van alle dingen is, zei daarom Jehovah tot Mozes: *‘Grijp de staart van de slang; en hij greep en zij werd tot een stok*’, (Exodus 4:3,4); en werd het daarom bevolen, *‘dat zij de hele staart dicht aan de ruggengraat zouden afnemen en die met de vetten die op de ingewanden, de nieren, de darmen en de lever zijn, zouden offeren*’, (Leviticus 3:9-11; 8:25; 9:19; Exodus 29:22); dat het laatste het samenhoudende en het complex van alle vorige dingen is, zie het werk *‘de Leer van het Heilige Jeruzalem aangaande de Gewijde Schrift*’, nrs. 38, 65; het werk *‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid*’, nrs. 209-222.

439. En er waren engels in hun staarten en hun mogendheid was de mensen te beschadigen vijf maanden, betekent de geslepen vervalsingen van het Woord, door middel waarvan zij voor korte tijd het verstand verduisteren en betoveren en zo bedriegen en vangen.

Met de engels in de staarten worden de geslepen vervalsingen van het Woord aangeduid, met de engels de geslepenheden en met de staarten de vervalsingen van het Woord, nr. 438; met de mogendheid om te beschadigen, wordt aangeduid, dat zij daarmee verdoving teweeg kunnen brengen, dat wil zeggen: het verstand verduisteren en betoveren en zo bedriegen en vangen; de staarten waren immers eender aan de schorpioenen en met de schorpioenen worden zulke dingen aangeduid, nr. 425; met vijf maanden wordt aangeduid: voor korte tijd,

zoals eerder in nr. 427; dit gebeurt wanneer zij enige dingen uit het Woord halen en die aanhechten; het Woord immers is in overeenstemmingen geschreven en de overeenstemmingen zijn voor een deel schijnbaarheden van het ware en deze verbergen van binnen in zich de echte ware dingen; indien deze in de Kerk niet worden geweten kunnen vanuit het Woord tal van dingen genomen worden, die eerst verschijnen als samenstemmend, met een ketterij, maar wanneer in de Kerk de echte ware dingen worden geweten, dan worden de schijnbaarheden van het ware blootgelegd en worden de echte waarheden zichtbaar; maar voordat dit plaatsvindt, kan een ketter door verschillende dingen vanuit het Woord het verstand oversluiëren en betoveren en zo bedriegen en vangen.

Dat zo wordt gedaan door hen die beweren dat aan de mens de zonden worden gegeven, dat wil zeggen, dat hij rechtvaardig gemaakt wordt door de daad van het geloof, waarvan niemand iets weet en wel in één ogenblik en indien niet eerder, in het laatste doodsuur, kan met voorbeelden worden toegelicht; maar dit is niet de juiste plaats hier.

Met de angels worden aangeduid, de valse dingen vanuit het boze die beschadigen, ook bij Amos: *'Zie, de dagen zullen over ulieden komen, waarop zij u zullen optrekken met angels'*, (Amos 4:2); en bij Mozes: *'Dat zij de bewoners van het land zouden uitroeien, opdat zij niet zouden zijn tot doornen in de ogen en tot angels in de zijden'*, (Numeri 33:55); de doornen, de doornstruiken, de braamstruiken en de distels, betekenen ook de valse dingen van het boze vanwege hun stekels.

440. En zij hadden over zich een koning, de engel van de afgrond, wiens naam was in het Hebreeuws Abaddon en in het Grieks heeft hij de naam Apollyon, betekent dat in de satanische hel zij zijn die in de valse dingen vanuit begeerten zijn en door de totale vervalsing van het Woord de Kerk hebben verdorven.

Met een koning, de engel van de afgrond, wordt niet enig engel-koning daar aangeduid, maar het valse dat daar regeert; met de koning wordt immers in de echte zin degene aangeduid die in de ware dingen vanuit de aandoening van het goede is en abstract genomen dat ware zelf, nr. 20; en vandaar wordt in de tegengestelde zin met de koning diegene aangeduid die in de valse dingen vanuit de begeerte van het boze is en abstract genomen dat valse zelf; met de afgrond wordt de satanische hel aangeduid waar die geesten zijn, nrs. 387, 421; met de naam wordt aangeduid de hoedanigheid van de staat, nrs. 81, 122, 165.

Abaddon in de Hebreeuwse taal is de verdervende en de verderver; eender is Apollyon in de Griekse taal; en dit is het valse in uitersten, dat door de totale vervalsing van het Woord de Kerk had verdorven.

Met Abaddon in de Hebreeuwse tekst wordt de verderving aangeduid in de volgende teksten:

'Uw waarheid in het verderf', (Psalm 88:12).

'De hel is naakt vóór Hem en geen deksel voor het verderf', (Job 26:6).

'Want het vuur zal tot de verderving toe verteren', (Job 31:12).

'Het verderf en de dood zeggen', (Job 28:12).

Overigens worden de hel en de duivel de verderving en de verderver genoemd in, (Jesaja 54:16; Ezechiël 5:16; 9:1; Exodus 12:13), maar met een ander woord.

441. En het ene wee is voorbijgegaan, zie, er komen nog twee weeën na deze, betekent de verdere weeklachten over de verwoesting van de Kerk.

Dat wee betekent de weklacht over de rampspoed, de rampzaligheid en de verdoemenis, zie nr. 416; hier worden daarom met 'twee weeën na deze' de verdere weeklachten over de staat van de Kerk aangeduid.

442. En de zesde engel heeft gebazuind, betekent het onderzoek en de openbaring van de staat van leven bij degenen in de Kerk van de hervormden, die niet dermate wijzen zijn en toch

alles van de godsdienst in het geloof stellen en alleen aan dat denken en aan niets anders, behalve dat en aan de plechtige eredienst en zo naar hun believen leven.

Dat over dezen tot aan het einde van het hoofdstuk toe wordt gehandeld, zal uit de ontvouwing in wat volgt blijken.

Dat bazuinen betekent onderzoeken en openbaren de staat van de Kerk en vandaar van de levens bij hen voor wie de godsdienst het geloof-alleen is, zie eerder in nr. 397.

Dezen over wie nu wordt gehandeld, zijn geheel en al onderscheiden van hen over wie tot hiertoe in dit hoofdstuk is gehandeld en van wie de valse dingen van het geloof in de vormen van sprinkhanen zijn gezien; zij zijn hierin onderscheiden dat degenen over wie gehandeld is, er zich met ijver op toeleggen om de verborgenheden van de rechtvaardigmaking door het geloof te onderzoeken en eveneens de tekenen ervan aan te geven en verder ook de getuigenissen ervan, die voor hen de goede dingen van het zedelijk en burgerlijk leven zijn, door vast te stellen dat de geboden van het Woord in zich weliswaar Goddelijk zijn, maar dat zij bij de mens, omdat zij uit diens wil voortgaan, natuurlijk worden en dezen hebben met de geestelijke dingen van het geloof geen verbinding; en omdat zij deze dingen met de redelijke dingen, die naar geleerdheid smaken, bevestigen, verblijven zij in de zuidelijke streek in de afgrond, volgens de beschrijving eerder in nr. 421.

Daarentegen bestuderen zij – dus degenen over wie in wat volgt tot aan het einde van dit hoofdstuk wordt gehandeld - die verborgenheden niet, maar maken slechts het blote geloof tot het al van de godsdienst en uitgezonderd dat en de plechtige eredienst en verder niets en leven zo naar hun goeddunken; het werd ook gegeven dezen te zien en met hen te spreken; zij vertoeven in de noordelijke streek in hutten opgetrokken uit biezen en riet, met kalk bepleisterd, waarin de grond de vloer is; die hutten staan her en van de verspreid; de meer vernuftigen, die vanuit een natuurlijk schijnsel dat geloof met redeneringen weten vast te leggen en te bevestigen dat dit geloof niets gemeen heeft met het leven, wonen vooraan, de meer eenvoudigen achter hen en de meer stompzinnigen naar het westen van die streek; de menigte van hen is zó groot, dat men het niet kan geloven.

Zij worden onderwezen door engelgeesten, maar zij die de ware dingen van het geloof niet opnemen en daarnaar leven, worden in de hel neergelaten die onder hen is en zij worden ingekerkerd.

443. En ik hoorde één stem vanuit de vier hoornen van het gouden altaar, dat vóór God was, zeggende tot de zesde engel, die de bazuin had, betekent het bevel uit de Heer vanuit de geestelijke hemel tot hen die zouden onderzoeken en openbaren.

Met één stem wordt het Goddelijk bevel aangeduid; met het gouden altaar of het altaar waarop de reukwerken gerookt werden, wordt de geestelijke hemel aangeduid, nrs. 277, 392; met de vier hoornen van dat altaar wordt de macht ervan aangeduid, nr. 270; hier de macht van te ontbinden de vier engelen gebonden aan de stroom, de Eufraat, zoals volgt; met de zesde engel, die de bazuin had, worden degenen aangeduid op wie de taak was gelegd om die dingen te onderzoeken en te openbaren, nr. 442.

444. Ontbind de vier engelen gebonden aan de grote stroom, de Eufraat, betekent dat van hen de uiterlijke banden zouden worden weggenomen, opdat de innerlijke dingen van hun gemoed zouden verschijnen.

Dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, kan niemand weten en nauwelijks vermoeden, tenzij hij weet wat onder de grote stroom, de Eufraat en wat onder de daar gebonden engelen wordt verstaan; met de Eufraat worden in het Woord de innerlijke dingen van het gemoed van de mens aangeduid, die de redelijke dingen worden genoemd, die bij hen die in de waarheden vanuit het goede zijn, vol wijsheid zijn, maar bij hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, vol waanzin zijn; dit wordt met de rivier de Eufraat aangeduid; de oorzaak hiervan is deze, dat die rivier het land Kanaän begrenste van Assyrië en met het land

Kanaän werd de Kerk aangeduid en met Assyrië het redelijke ervan; en vandaar worden met de begrenzende stroom de innerlijke dingen van het gemoed aangeduid, die de redelijke dingen worden genoemd in de ene zowel als de andere zin; er zijn immers drie dingen die de mens van de Kerk maken: het geestelijke, het redelijke of het verstandelijke en het natuurlijke, dat ook het wetenschappelijke is; het geestelijke van de Kerk werd aangeduid met het land Kanaän en met de rivieren daarin; het redelijke of het verstandelijke van de Kerk met Assur of Assyrië en met de rivier de Eufraat; en het natuurlijke van de Kerk, dat ook het wetenschappelijke is, met Egypte en zijn rivier de Nijl; maar meer hierover zie nr. 503; met de vier engelen aan de stroom de Eufraat gebonden, worden aangeduid die innerlijke dingen bij de mensen van de Kerk, die gebonden worden genoemd, omdat zij niet openbaar worden gemaakt; het zijn immers de helse geesten die onder deze vier engelen worden verstaan, omdat er van hen wordt gezegd dat zij bereid waren om het derde deel van de mensen te doden, zoals volgt in nr. 446; en de innerlijke dingen van de mensen maken één met de geesten, hetzij met de helse, hetzij met de hemelse, aangezien zij samenwonen; met hen ontbinden, wordt aangeduid; de uiterlijke banden wegnemen, opdat de innerlijke dingen van hun gemoed verschijnen; deze zaken worden met die woorden aangeduid.

Dat met de Eufraat de innerlijke dingen van het gemoed van de mens wordt aangeduid, die grenzen aan de geestelijke dingen van de Kerk, kan vaststaan uit die plaatsen in het Woord, waar Assur of Assyrië wordt genoemd; de Eufraat komt echter in de tegengestelde zin voor, waarin die de innerlijke dingen vol van valsheden en van waanzinnigheden daaruit aanduidt, in deze plaatsen: *‘Zie, God doet over hen opkomen de geweldige en vele wateren van de rivier [de Eufraat], de koning van Assur; deze zal gaan door Jehudah, hij zal overstromen en er doorheen gaan’*, (Jesaja 8:7,8).

‘Wat hebt gij te doen met de weg van Egypte om de wateren van Sichor te drinken; en wat hebt gij te doen met de weg van Assyrië, om de wateren van de rivier te drinken’, (Jeremia 2:18).

‘Jehovah zal de tong van de zee van Egypte vervloeken en Hij zal de hand bewegen over de rivier de Eufraat’, (Jesaja 11:15,16).

‘De zesde engel goot zijn fiool uit over de rivier de Eufraat, welks water is uitgedroogd’, (Openbaring 16:12).

‘Het werd de profeet bevolen een gordel op de lenden te leggen, en die daarna in het gat van een rots aan de Eufraat te verstoppen; en toen hij deze na korte tijd opnam, zie, hij was verdorven en deugde nergens toe’, (Jeremia 13:1-7,11).

En eveneens werd het hem bevolen *‘om nadat hij geëindigd zou hebben het boek te lezen, dit heen te werpen in het midden van de Eufraat en te zeggen: Zo zal Babel ondergedompeld worden en niet weder opstaan’*, (Jeremia 51:63,64).

Hiermee werden de innerlijke dingen van de staat van de Kerk bij de zonen Israëls uitgebeeld. Dat de rivier van Egypte, de Nijl en de rivier van Assyrië, de Eufraat, de grenzen waren van het land Kanaän, blijkt uit het volgende: *‘Jehovah maakte met Abram een verbond, zeggende: Aan uw zaad zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier, de Eufraat’*, (Genesis 15:18); dat de Eufraat een grens was, zie, (Exodus 23:31; Deuteronomium 1:7,8; 11:24; Jozua 1:4; Micha 7:12).

445. En ontbonden werden de vier engelen, betekent dat nadat de uiterlijke banden waren afgenomen, de innerlijke dingen van hun gemoed verschenen; dit volgt uit wat eerder is gezegd.

446. Welke bereid waren tegen de ure en dag en maand en jaar, opdat zij het derde deel van de mensen zouden doden, betekent dat zij in het voortdurend streven waren om van de mensen van de Kerk het geestelijk licht en leven weg te nemen.

Met bereid zijn wordt aangeduid, in het streven zijn; met het uur, de dag, de maand het jaar, wordt aangeduid aanhoudend en voortdurend, iets eenders als met elke tijd; met doden wordt aangeduid: van de mensen van de Kerk het geestelijk licht en leven wegnemen, nr. 325; en met het derde deel, allen, nr. 400.

447. En het getal van de heirlegers van de ruitery was twee myriaden van myriaden, betekent de redeneringen over het geloof-alleen, waarvan de innerlijke dingen van hun gemoed overvol waren, vanuit een massa louter valsheden van het boze.

Met de heirlegers worden de goede en de ware dingen aangeduid en in de tegengestelde zin de boze en de valse dingen, hier de valse dingen van het boze, waarover hierna; met de ruitery worden de redeneringen ten aanzien van het geloof-alleen aangeduid, omdat met het paard het verstand van het Woord wordt aangeduid, nr. 298 en eveneens het te gronde gerichte verstand van het Woord, nrs. 305, 313, 320; vandaar worden met de ruitery aangeduid, de redeneringen vanuit het te gronde gerichte verstand van het Woord, hier over het geloof-alleen, omdat over hen die daarin zijn wordt gehandeld; onder twee myriaden van myriaden worden niet evenzovele in aantal verstaan, maar een grote overvloed; dat twee wordt gezegd, is omdat van twee wordt gesproken met betrekking tot het goede en in de tegengestelde zin met betrekking tot het boze, nr. 322 en omdat van myriaden wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen en in de tegengestelde zin met betrekking tot de valse dingen, nr. 287.

Hieruit kan men zien dat met het getal van de heirlegers van de ruitery twee myriaden van myriaden, de redeneringen worden aangeduid ten aanzien van het geloof-alleen, waarvan de innerlijke dingen van hun gemoed vol waren, vanuit een massa louter valse dingen van het boze.

Dat met de heirlegers in het Woord de goede en de ware dingen van de hemel en de Kerk worden aangeduid en in de tegengestelde zin het boze en het valse, kan vaststaan uit de plaatsen waar de zon, de maan en de sterren heirlegers worden genoemd en met de zon het goede van de liefde wordt aangeduid en met de maan het ware van het geloof en met de sterren de erkenningen van het goede en het ware; en omgekeerd in de tegengestelde zin, nrs. 51, 53, 332, 413; beide worden heirlegers genoemd in deze plaatsen: *‘Looft Jehovah, al Zijn heirscharen, looft Hem, zon en maan, alle gij sterren’*, (Psalm 148:2,3).

‘Mijn handen hebben de hemelen uitgebreid en Ik heb al hun heir geboden’, (Jesaja 45:12).

‘Door het Woord van Jehovah zijn de hemelen gemaakt en door de geest van Zijn mond al hun heir’, (Psalm 33:6).

‘Volbracht zijn de hemelen en de aarde en al hun heir’, (Genesis 2:1).

‘De hoorn van de geitenbok groeide tot aan het heir van de hemelen en hij wierp er ter aarde neder van het heir en van de sterren; ja, hij verhief zich tot aan de vorst van het heir; en het heir werd overgegeven over het gedurige ter overtreding, omdat hij de waarheid ter aarde heeft geworpen; de Heilige zei: Tot hoe lang wordt het Heilige en het heir ter vertreding gegeven’, (Daniël 8:10-14).

‘Jehovah heeft Zijn stem uitgegeven voor het heir’, (Joël 2:11).

‘Op de daken van de huizen hebben zij gerookt aan al het heir van de hemelen’, (Jeremia 19:13).

‘Opdat gij u niet nederbuigt en dient de zon, de maan, de sterren en al het heir van de hemelen’, (Deuteronomium 4:19; 17:3; Jeremia 8:2; Jesaja 13:4; 34:4; 40:26; Jeremia 33:22; Zacharia 9:8; Openbaring 19:4).

Aangezien met de heirlegers van de hemelen de goede en de ware dingen van de hemel en van de Kerk worden aangeduid, wordt daarom de Heer genoemd Jehovah Zebaoth, dat wil zeggen, Jehovah van de heirscharen; en werd daarom de bediening van de Levieten krijgsveld genoemd, (Numeri 4:3,23,30,39); en wordt bij David gezegd: *‘Zegent Jehovah, al Zijn heirscharen, gij Zijn dienaren doende Zijn wil’*, (Psalm 103:21).

De boze en de valse dingen in de Kerk worden aangeduid met het heir van de natiën, (Jesaja 34:2).

‘Met het heir van de koning van het noorden, waarmee hij kwam tegen de koning van het zuiden’, (Daniël 11:13,15,20).

De koning van het noorden is het valse van het boze in de Kerk en de koning van het zuiden is het ware en het goede daar.

Door de Heer wordt gezegd: *‘Wanneer gij zult zien dat Jeruzalem van heirlegers is omgeven, zo weet dat haar verwoesting nabij is’, (Lukas 21:20); met Jeruzalem wordt daar de Kerk aangeduid en met de legers de boze en de valse dingen die haar zullen verwoesten; daar wordt gehandeld over ‘de voleinding van de eeuw’, te weten de laatste tijd van de Kerk; de boosheden en valsheden worden met de heirlegers aangeduid bij Joël: *‘Ik zal ulieden de jaren vergelden, welke de sprinkhaan, de meikever, de kruidworm en de rups heeft afgegeten, het grote heir, hetwelk Ik onder u gevonden heb’, (Joël 2:25); dat met de sprinkhaan en de overige dingen het valse in uitersten wordt aangeduid, zie eerder in nr. 424.**

448. En ik hoorde hun getal, betekent: hun hoedanigheid werd doorvat, namelijk zoals die nu volgt.

Met horen wordt doorvatten aangeduid; met het getal wordt de hoedanigheid van de zaak en van de staat aangeduid, nrs. 10, 348, 364; dat het de hoedanigheid van hun staat is zoals nu volgt, is omdat dit in wat nu volgt wordt beschreven; en daarom wordt er gezegd, ‘en aldus zag ik’.

449. En aldus zag ik de paarden in het visioen en die daarop zaten, betekent, er werd toen ontdekt dat de redeneringen van de innerlijke dingen van het gemoed over het geloof-alleen denkbeeldig en gefantaseerd waren en zichzelf daarom waanzinnig.

Met zien wordt aangeduid: hun hoedanige ontdekken; met de paarden worden de redeneringen van de innerlijke dingen van hun gemoed over het geloof-alleen aangeduid, hier de denkbeeldige en gefantaseerde redeneringen, omdat gezegd wordt dat hij ze zag in het visioen; met hen die op de paarden zaten, worden degenen aangeduid die inzichtsvol vanuit het verstande Woord zijn.

Omdat de innerlijke dingen van hun gemoed onder zulke vormen verschenen, waarmee de denkbeeldige en gefantaseerde dingen ten aanzien van het geloof-alleen worden aangeduid, moeten daarover enige zaken openbaar worden gemaakt, die ik uit hun mond heb vernomen; zoals deze: is na de zo zware val van de mens het geloof-alleen niet het enige middel van het heil geworden?

Hoe kunnen wij voor God verschijnen zonder dit middel?

Is er niet alleen dit middel?

Zijn wij niet in zonden geboren?

Is niet onze natuur door de overtreding van Adam geheel en al verdorven?

Is er wel een ander middel tot genezing dan het geloof-alleen?

Wat zouden onze werken daartoe kunnen bijdragen?

Wie kan enig goed werk uit zich doen?

Wie kan zichzelf zuiveren, vrijspreken, rechtvaardig maken en zaligen?

Schuilt niet in ieder kleinste werk dat de mens doet uit zich, de verdienste en de eigen gerechtigheid?

En indien wij bij geval eens iets deden dat goed was, zouden wij dan wel alle dingen kunnen doen en de wet vervullen?

En bovendien, indien iemand tegen het ene zondigt, zondigt hij tegen alle, omdat zij samenhangen?

Waarom is de Heer in de wereld gekomen en heeft Hij een zo zwaar kruis geleden, dan opdat Hij van ons de verdoemenis en de vervloeking van de wet zou wegnemen, God de Vader verzoenen en alleen de verdienste en de gerechtigheid worden, die de mens zouden worden toegerekend door het geloof?

Wat voor goeds zou Zijn komst anders gehad hebben of voor welk goede zou zij anders zijn geweest?

Nu dus Christus voor ons geleden heeft en voor ons de wet vervuld heeft en haar recht van verdoemenis heeft opgeheven, kan ons dan het boze nog langer verdoemen en kan het goede ons zaligen?

En daarom zijn wij die het geloof hebben in de volle vrijheid van denken, willen, spreken en doen al wat ons belieft, als wij daarmee maar niet het verlies van goede naam, eer en gewin bewerken en de straffen van de burgerlijke wet over ons brengen, waaruit scha en schande voortvloeit.

Sommigen die verderaf in het noorden zwierven, zeiden dat de goede werken die ter wille van het heil worden gedaan, schadelijk, verderfelijk en vervloekt zijn; onder hen waren ook enige ouderlingen.

Dit zijn de dingen die ik heb gehoord, maar zij leuterden en prevelden nog meer dingen, die ik niet heb gehoord.

Bovendien spraken zij driest in alle bandeloosheid en waren wulps in woorden en daden, zonder voor enige misdaad te vrezen, of het moest dan zijn uit geveinsdheid ter wille van de schijn van het eerbare.

Zodanig zijn de innerlijke dingen van het gemoed en vandaar de uiterlijke dingen van het lichaam van hen die het geloof-alleen tot het al van de godsdienst maken.

Maar al die dingen die door hen zijn gezegd, vallen weg, indien men tot de Heer Heiland Zelf rechtstreeks gaat en in Hem gelooft en indien het goede gedaan wordt, het ene en het andere ter wille van het heil en door de mens zoals uit hem, met het geloof evenwel, dat het uit de Heer is; en indien deze dingen niet gebeuren zoals uit de mens, is er niet enig geloof, noch enige naastenliefde en dus ook geen godsdienst en zo dus geen zaliging.

450. Hebbende vurige, hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen, betekent hun denkbeeldige en gefantaseerde bewijsvoeringen vanuit de helse liefde en het eigen inzicht en vanuit de begeerten daaruit.

Met de borstharnassen worden de bewijsvoeringen aangeduid, waarmee zij voor het geloof-alleen strijden, nr. 436; met het vuur wordt de hemelse liefde aangeduid en in de tegengestelde zin de helse liefde, nrs. 452, 468, 494; met het hemelsblauwe wordt het inzicht vanuit de geestelijke liefde aangeduid en in de tegengestelde zin het inzicht vanuit de helse liefde, namelijk het eigen inzicht, waarover hierna; en met zwavel wordt de begeerte vanuit die liefde door het eigen inzicht aangeduid.

De oorzaak dat hun bewijsvoeringen voor het geloof-alleen zo worden beschreven, is deze, dat al degenen die geloven dat zij rechtvaardig gemaakt worden, dat wil zeggen, vrijgesproken van zonden, door het geloof-alleen, nooit denken over de boetedoening en dat de onboetvaardige mens in louter zonden is en dat alle zonden worden afgeleid van en vandaar trekken uit de helse liefde, het eigen inzicht en uit de begeerten daarvan; en zij die in deze dingen zijn handelen niet slechts daarvanuit, maar spreken ook, ja zelfs denken en willen en dus ook redeneren en argumenteren daarvanuit; die dingen zijn de mens van hen, omdat zij het leven van hen zijn, maar een mens-duivel, en het leven van zo iemand is een hels leven.

Maar voorwaar weten zij die een zedelijk leven alleen ter wille van zich en van de wereld leven, dit niet; de oorzaak hiervan is deze: dat hun innerlijke dingen zodanig zijn, maar hun uiterlijke dingen eender aan de uiterlijke dingen van hen die een christelijk leven leiden; maar laten zij weten, dat eenieder, wanneer hij sterft, in zijn innerlijke dingen komt, omdat hij een

geest wordt en deze is de innerlijke mens; en dan passen de innerlijke dingen de uiterlijke dingen aan zich aan en zij worden eender; en daarom worden de zedelijke dingen van hun leven in de wereld dan zoals schubben van vissen, die worden afgeschraafd; maar heel anders is het geval met hen die de geboden van het zedelijk leven Goddelijk maken en dan eveneens de burgerlijke dingen, omdat zij van de liefde jegens de naaste zijn.

Dat het hemelsblauw het inzicht vanuit de aandoening van de geestelijke liefde aanduidt, is omdat die kleur trekt vanuit het rode van het vuur en vanuit het blinkend witte van het licht; en met het vuur wordt de liefde aangeduid en met het licht het inzicht; dit inzicht wordt aangeduid met het hemelsblauwe in de deksels en de voorhangen van de tabernakel, (Exodus 26:31,36; 27:16); in de efod van Aharon, (Exodus 28:6,15); met de lap van hemelsblauw, gelegd op de ark, de tafel, de kandelaar en het altaar, wanneer zij optrokken, (Numeri 46,7,9,11,12); met de draad van hemelsblauw op de slippen van de klederen, (Numeri 15:38,39); en met het hemelsblauwe, (Ezechiël 27:7,24).

Het inzicht echter vanuit de aandoening van de helse liefde wordt met het hemelsblauw aangeduid bij Ezechiël: *'Ohola of Samaria hoereerde en beminde de minnaars, de Assyriërs, die nabij waren, bekleed met hemelsblauw, ruiters rijdend op paarden'*, (Ezechiël 23:4-6); zo wordt de Kerk beschreven die door redeneringen vanuit het eigen inzicht de ware dingen van het Woord vervalste; en bij Jeremia: *'Zij zijn zot en dwaas, een onderwijs van de ijdelheden is het hout, uitgerekt zilver wordt vanuit Tarsis gebracht, het werk van de werkmeesters en van de handen van de gieters, hemelsblauw en purper is hun kleed, het werk van de wijzen gans en al'*, (Jeremia 10:8,9); het werk van de werkmeesters en van de handen van de gieters en het werk van de wijzen, gans en al, betekenen daar dat die dingen vanuit het eigen inzicht zijn.

451. En de hoofden van de paarden waren zoals de hoofden van leeuwen, betekent de fantasieën over het geloof-alleen, alsof zij in de nacht waren.

Met de hoofden worden aangeduid de denkbeeldige en verzonnen dingen ten aanzien van het geloof-alleen bij hen over wie hier wordt gehandeld en deze dingen worden met één woord fantasieën genoemd; met de paarden worden de redeneringen van de innerlijke dingen van hun gemoed aangeduid, die zodanig zijn, nr. 449; met de leeuwen wordt de macht aangeduid, nr. 241; dat het de macht is vanuit begoochelingen, is omdat zij zinlijk zijn en de zinlijke mensen redeneren vanuit begoochelingen, waarmee zij overreden en vangen, nr. 424.

Dat hun bewijsvoeringen voor het geloof-alleen denkbeeldig of gefantaseerd zijn, kan eenieder zien die zijn gemoed enigszins verheft; wat is het geloof in de daad en het geloof in de staat, volgens de voorstelling, anders dan gefantaseerd; wie van hen weet iets over het geloof in de daad en wat het geloof in de staat doet, waar niets van het goede uit de mens binnengaat in het geloof in de daad; wat is de vergeving van de zonden en vandaar de ogenblikkelijke zaliging anders dan iets van gefantaseerd denken; dat het de vliegende vurige slang in de Kerk is, zie het werk *'de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid'*, nr. 340; wat is de opvatting ten aanzien van de vrijstelling, de verdienste, de gerechtigheid, de heiligheid vanuit toerekening, anders dan gefantaseerd; zie ook het werk *'de Leer van het Heilige Jeruzalem aangaande de Heer'*, nr. 18.

Wat is de Goddelijke werking in de innerlijke dingen zonder de medewerking van de mens in de uiterlijke dingen, zoals uit hem; immers, het innerlijk van het uiterlijke scheiden, zodat er geen verbinding meer is, is louter gefantaseerd, zie hierna in nr. 606.

Een zodanige fantasie is het van de naastenliefde gescheiden geloof; de naastenliefde in de werken is immers het samenhoudende en het firmament van het geloof, zij is de grond en de aarde ervan en verder het wezen en het leven; in één woord, het geloof vanuit de naastenliefde is de mens; het geloof zonder de naastenliefde echter is een spook en het is een denkbeeldige redenering, eender aan een zeepbel die door de lucht vliegt.

Maar misschien zal iemand zeggen: indien men het verstand van het geloof verwijderd, zal je de gefantaseerde dingen niet zien; maar laat men weten, dat degene die het verstand van het

geloof kan verwijderen, ook aan elke godsdienstigheid duizend gefantaseerde dingen kan opdringen, zoals gedaan is sinds eeuwen her en door de rooms-katholieken.

452. En uit hun monden ging uit vuur en rook en zwavel, betekent dat in hun denken en gesprekken, innerlijk beschouwd, niet iets anders is en daarvanuit niets anders voortgaat dan de liefde van zich en van de wereld, te weten het eigene van de wil en de trots van het eigen inzicht, namelijk het eigene van het verstand en de begeerte van het boze en het valse, dus het gemeenschappelijk eigene, voortvloeiend vanuit die twee.

Vanuit hun monden is vanuit hun denken en gesprekken; met het vuur wordt de liefde van zich en van de wereld aangeduid; deze liefde is van het eigene van de wil van de mens, nrs. 450, 468, 494; met de rook wordt de trots van het eigen inzicht aangeduid, namelijk het eigene van het verstand van hem, uitgaande van de liefde van zich en van de wereld zoals de rook vanuit het vuur, nr. 422; en met zwavel wordt de begeerte van het boze en het valse aangeduid, namelijk het gemeenschappelijk eigene, dat voortvloeit vanuit die twee.

Maar deze dingen verschijnen niet vanuit hun spreken voor de mensen in de wereld, maar duidelijk voor de engelen in de hemel; en daarom wordt gezegd, dat zij innerlijk beschouwd zodanig zijn.

Het vuur betekent de helse liefde en de zwavel de begeerten die voorvloeien vanuit die liefde door de trots van het eigen inzicht, in de volgende plaatsen: *‘Vuur en zwavel zal Ik op hem doen regenen’*, (Ezechiël 38:22).

‘Jehovah zal op de goddelozen regenen vuur en zwavel’, (Psalm 11:6).

‘Dag van de wraak van Jehovah; de beken zullen in pek verkeerd worden en het stof ervan in zwavel; tot in het eeuwige zal de rook ervan opgaan’, (Jesaja 34:8-10).

‘Op de dag dat Lot van Sodom uitging, regende het vuur en zwavel vanuit de hemel; even alzo zal het zijn in de dag op welke de Zoon des Mensen onthuld zal worden’, (Lukas 17:29,30; Genesis 19:24).

‘Wie het beest en zijn beeld aanbidt, zal gepijnigd worden met vuur en zwavel’, (Openbaring 14:9,10).

‘Het beest, de pseudoprofeet en de duivel zijn geworpen in een poel van vuur en zwavel’, (Openbaring 19:20; 20:10; 21:8).

‘Het blazen van Jehovah zal de brandstapel aansteken zoals een rivier van zwavel’, (Jesaja 30:33).

‘Zwavel, zout en verbranding de ganse aarde; zij zal niet bezaaid worden, zij zal niet uitspruiten, naar de omkering van Sodom en Gomorra’, (Deuteronomium 29:23).

‘Over de woning van de goddeloze zal zwavel gestrooid worden’, (Job 18:15).

453. Vanwege deze drie werd gedood het derde deel van de mensen, vanwege het vuur en vanwege de rook en vanwege de zwavel, uitgaande uit hun monden, betekent dat de mensen van de Kerk ten gevolge van die drie dingen, waarover in nr. 452 is gehandeld, vergaan; met gedood worden immers wordt geestelijk gedood worden aangeduid en dit is: ten aanzien van de ziel vergaan; en met het derde deel worden allen aangeduid die in de valse dingen zijn, zoals eerder; wat met het vuur, de rook en de zwavel en wat met vanuit hun monden uitgaan, wordt aangeduid, zie nr. 452.

Ten gevolge van die valse dingen is het dat het in de hele christelijke wereld niet wordt geweten, dat het vuur waarvan hier sprake is, de liefde van zich en van de wereld is en dat die liefde de duivel is en verder, dat de rook vanuit dat vuur de trots van het eigen inzicht is en dat die trots de satan is; en ook dat die uit dat vuur door de trots aangestoken zwavel de begeerten van het boze en het valse zijn; en dat deze begeerten de bende van de duivel en de satan zijn, waaruit de hel bestaat; en wanneer men die dingen niet weet, kan men niet weten wat de zonde is; de zonde immers trekt al haar verkwikking en liefelijke daaruit.

454. En hun mogendheid was in hun mond, betekent dat zij alleen vermogen door hun betoog dat het geloof bevestigt.

Met de mogendheid in de mond wordt de macht aangeduid in het betoog dat de leer bevestigt; immers, de afgerondheid, de sierlijkheid van het betoog, de voorgewende ijver, de vernuftige bevestiging van het valse, vooral vanuit de schijnbaarheden van het ware in het Woord, het gezag, de toesluiting van het verstand en eendere dingen meer, doen alles en niet iets doen de waarheid, noch het Woord; de waarheid immers blinkt niet op voor anderen dan voor hen die in de naastenliefde en daaruit in het geloof zijn; en het Woord leert ook niet aan anderen dan aan hen.

455. Want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden en met deze beschadigen zij, betekent de oorzaak, dat zij zinlijk zijn en verdraaid, ware dingen sprekend met de mond, maar die vervalsend vanuit het beginsel dat het voornaamste van de leer van hun godsdienst uitmaakt en zo bedriegen zij.

Hier worden eendere dingen aangeduid als eerder over de sprinkhanen, nrs. 438, 439; maar daar wordt gezegd dat zij staarten hadden eender aan schorpioenen, hier echter eender aan slangen, omdat degenen die met sprinkhanen worden beschreven, vanuit het Woord, vanuit de wetenschappen en de geleerdheid spreken en overreden, dezen echter alleen vanuit bewijsvoeringen, die schijnbaarheden van het ware en begoochelingen zijn; en zij die vanuit die dingen wel afgerond en als het ware wijs spreken, bedriegen weliswaar, maar niet in die mate.

Met de slangen in het Woord worden de zinlijke dingen aangeduid, namelijk de laatsten van het leven van de mens, waarover nr. 424; de oorzaak hiervan is deze, dat alle dieren aandoeningen van de mens betekenen en daarom verschijnen ook de aandoeningen van engelen en geesten in de geestelijke wereld uit de verte zoals dieren en de louter zinlijke aandoeningen zoals slangen; de oorzaak hiervan is de volgende: dat slangen over de grond kruipen en het stof likken en de zinlijke dingen de laagste dingen van het verstand en de wil zijn; zij staan immers het dichtst naar de wereld toe uit en zij worden gevoed vanuit de objecten en de verkwikkingen ervan, die alleen de stoffelijke zinnen van het lichaam aandoen. De schadelijke slangen, die van verscheidene geslachten zijn, betekenen de zinlijke dingen die van de boze aandoeningen afhangen en die de innerlijke dingen van het gemoed maken bij hen die vanuit de valsheden van het boze waanzinnig zijn; en de onschadelijke slangen betekenen de zinlijke dingen die van de goede aandoeningen afhangen en die de innerlijke dingen van het gemoed maken bij hen die wijs zijn vanuit de waarheden vanuit het goede. De zinlijkheden die van de boze aandoeningen afhangen worden met slangen aangeduid in deze plaatsen: *'Zij zullen het stof likken zoals de slang'*, (Micha 7:17).

'Het stof het brood van de slang', (Jesaja 65:25).

'Tot de slang werd gezegd: Op uw buik zult gij wandelen en stof zult gij eten, al de dagen van uw leven', (Genesis 3:14); zo wordt het zinlijke beschreven, dat, omdat het gemeenschap heeft met de hel, waar allen zinlijk zijn, de hemelse wijsheid tot helse waanzin verkeert in geestelijke zaken.

'Verblijd u niet, Filistea, want vanuit de wortel van de slang zal een basilisk uitgaan, welke vrucht de vliegende vurige slang is', (Jesaja 14:29).

'Zij leggen eieren van de aspisslang; wie van haar eieren eet, sterft en wanneer iemand het in stukken drukt, berst er een adder uit', (Jesaja 59:5).

Omdat de zonen Israëls begeerden terug te keren tot Egypte, werden zij door slangen gebeten, (Numeri 21:1-10); terugkeren tot Egypte betekende van geestelijk zinlijk worden; en daarom wordt gezegd: *'De gehuurden van Egypte hebben zich afgewend; haar stem zal gaan zoals van een slang'*, (Jeremia 46:21).

Omdat Dan de laatste van de stammen was en vandaar het laatste van de Kerk betekende, namelijk het aan de innerlijke dingen onderworpen zinlijke, wordt daarom van hem het

volgende gezegd: *‘Dan zal een slang zijn op de weg, bijtende de verzenen van het paard en zijn ruiters zal achterover vallen’*, (Genesis 49:17); met van de verzenen van het paard worden de laatsten van het verstand aangeduid, namelijk de zinlijke dingen; met bijten wordt aangeduid: die aankleven; met de ruiters wordt de onkunde aangeduid vanwege die dingen waardoor het de ware dingen verdraait; en daarom wordt er gezegd dat zijn ruiters achterover zal vallen.

Aangezien zinlijke mensen bedreven en geslepen zijn zoals vossen, zegt de Heer daarom: *‘Zijt voorzichtig zoals de slangen’*, (Mattheüs 10:16); immers de zinlijke mens spreekt en redeneert vanuit schijnbaarheden en begoochelingen en indien hij over de gave van bewijsvoeren beschikt, dan weet hij behendig elk valse te bevestigen en eveneens het ketterse ten aanzien van het geloof-alleen, niettemin is hij stomp van blik in het zien van het ware, zodat nauwelijks iemand stompzinniger is.

456. En de overige mensen, die niet gedood zijn in deze plagen, betekent degenen in de Kerk van de hervormden, die niet dermate geestelijk dood zijn ten gevolge van de gefantaseerde redeneringen en vanuit de liefde van zich, de trots van het eigen inzicht en vanuit de begeerten daaruit, zoals de vorigen, en toch het geloof-alleen tot het hoofd van hun godsdienst hebben gemaakt.

Onder de overige mensen worden degenen verstaan die niet zodanig zijn, maar toch het geloof-alleen tot het hoofd van hun godsdienst maken; met ‘die niet gedood zijn’ worden degenen aangeduid, die niet dermate geestelijk dood zijn; onder de plagen waarin zij niet gedood zijn, wordt de liefde van zich, de trots van het eigen inzicht en de begeerten van het boze en het valse daaruit verstaan, welke drie worden aangeduid met: het vuur, de rook en de zwavel, nrs. 452, 453; dat de plagen zulke dingen betekenen, zal men verderop zien; maar eerst zal over dezen iets worden gezegd: het werd gegeven, dezen te zien en met hen te spreken; zij verblijven in de noordelijke streek naar het westen toe; er zijn daar enige barakken met daken en andere zonder daken; hun legersteden zijn van biezen; hun kleding van bokkenhaar; in het licht dat invloeit vanuit de hemel verschijnt in hun aangezichten een loodkleur en ook een verstarring; de oorzaak ervan is deze, dat zij niets anders vanuit de godsdienst weten, dan dat er een God is, dat er drie Personen zijn, dat Christus voor hen aan het kruis heeft geleden en dat het het geloof-alleen is waardoor zij worden gezaligd en bovendien door de eredienst in de tempels en door gebeden op gezette tijden; aan de overige dingen die van de godsdienst en van de leer ervan zijn, geven zij in het geheel geen aandacht; immers, de wereldlijke en de lichamelijke dingen, waarmee hun gemoederen zijn volgepropt en overladen zijn, sluiten hun oren voor die dingen toe.

Er zijn verscheidene ouderlingen onder hen aan wie ik vroeg wat zij gedacht hadden wanneer zij in het Woord lazen over: de werken, de liefde, de naastenliefde, de vruchten, de geboden van het leven, de boetedoening, in één woord, over de dingen die gedaan moeten worden. Zij antwoordden dat zij die dingen weliswaar gelezen en dus gezien hadden, maar toch niet gezien, omdat zij het gemoed hadden vastgehouden in het geloof-alleen en vandaar hadden gemeend dat al die dingen het geloof zijn en dat zij niet hadden gedacht, dat die de uitwerkingen van het geloof zijn.

Dat degenen die het geloof-alleen eenmaal hebben omhelsd en dit tot het al van hun godsdienst hebben gemaakt, een zodanige onkunde en stompzinnigheid hebben, kan nauwelijks worden geloofd, terwijl het toch door veel ondervinding te weten is gegeven. Dat met de plagen geestelijke plagen worden aangeduid, waardoor de mens naar de geest of de ziel sterft, blijkt uit deze plaatsen: *‘Het is wanhopig met uw breuk gesteld, uw plaag is smartelijk; Ik zal u de gezondheid doen opklimmen, van uw plagen genezen’*, (Jeremia 30:12,14,17).

‘Al wie over Babel voorbijgaat, zal over al haar plagen fluiten’, (Jeremia 50:13).

‘Op één dag zullen Babylon de plagen komen; dood en rouw’, (Openbaring 18:8).

‘Ik zag zeven engelen, hebbende de zeven laatste plagen, waarmee de toorn Gods voleindigd moet worden’, (Openbaring 15:1,6).

‘Wee de zondige natie, het volk van zware ongerechtigheid, van de voetzool af tot het hoofd toe is daarin geen ongereptheid; wond en litteken en verse plaag, niet uitgedrukt, niet verbonden, niet met olie verzacht’, (Jesaja 1:4,6).

‘Ten dage als Jehovah de breuk van Zijn volk zal verbinden en de wond van zijn plaag genezen’, (Jesaja 30:26).

Behalve elders, zoals in, (Deuteronomium 28:59; Jeremia 49:17; Zacharia 14:12,15; Lukas 7:21; Openbaring 11:6; 16:21).

457. Hebben ook niet boete gedaan van de werken van hun handen, betekent dat zij ook niet hun eigen dingen, te weten de boze dingen van elk geslacht, als zonden hebben geschuwd. Dat met de werken van de handen van de mens worden aangeduid de eigen dingen van de mens, namelijk de boze en de valse dingen daaruit, is omdat met de handen in één samenvatting die dingen worden aangeduid die uit de mens voortgaan; de krachten immers van zijn gemoed en daaruit van zijn lichaam, worden bepaald in de handen en vinden daar hun grens; en daarom wordt met de handen in het Woord de macht aangeduid; vandaar is het, dat met de werken van de handen van de mens worden aangeduid zijn eigen dingen, namelijk de boosheden en valsheden van elk geslacht; de eigen dingen van zijn wil zijn de boze dingen en de eigen dingen van zijn verstand zijn de valse dingen daaruit.

Dat van hen, over wie hier wordt gehandeld, gezegd wordt dat zij niet boete hebben gedaan, is omdat zij die het geloof-alleen tot het al van hun godsdienst maken, bij zichzelf zeggen:

‘Waarom is er boetedoening nodig, wanneer de zonden door het geloof-alleen worden vergeven en wij gezaligd worden? Wat dragen onze werken daartoe bij? Ik weet dat ik in zonden ben geboren en dat ik een zondaar ben; indien ik dit belijd en bid, dat mijn smetten mij niet aangerekend mogen worden, is er dan niet boete gedaan? Wat is er meer nodig?’

En zo denkt hij niet iets over de zonden, totdat hij niet meer weet dat het zonden zijn; en daarom wordt hij vanwege de verkwikking en het bekoorlijke daarvanuit, daarin en tot dat, zoals een schip volgens de wind en de stroming, gevoerd tot klippen, terwijl zowel kapitein als scheepsvolk slapen.

Onder de werken van de handen van de mens worden in het Woord in zijn natuurlijke zin verstaan de gesneden beelden, de gegoten beelden en de afgoden, maar in de geestelijke zin worden daarmee de boze en de valse dingen van elk geslacht aangeduid, namelijk de eigen dingen van de mens; zoals in deze plaatsen: *‘Terg Mij niet tot toorn uwer handen werk; indien gij Mij tot toorn zult getergd hebben door uwer handen werk, u ten kwade: Ik zal hun vergelden naar hun werk en naar het werk van hun handen’, (Jeremia 25:6,7,14).*

‘De zonen Israëls hebben Mij tot toorn getergd door het werk van hun handen’, (Jeremia 32:39; 44:8).

‘Ik zal gericht tegen hen spreken over al hun boosheid, dat zij zich ingekromd hebben voor de werken van hun handen’, (Jeremia 1:16).

‘Te dien dage zullen de ogen schouwen tot de Heilige Israëls en niet tot de altaren, het werk van hun handen en wat hun vingers gemaakt hebben’, (Jesaja 17:7,8; 31:7; 37:19; Jeremia 10:9).

Dat het werk van de handen van de mens het eigene van hem is en vandaar het boze en het valse, kan duidelijk vaststaan hieruit, dat het om die oorzaak verboden was het altaar en de tempel uit gehouwen stenen te bouwen en over die stenen het ijzer te bewegen; daarmee immers werd het werk van de handen van de mens aangeduid.

‘Indien gij Mij een altaar van stenen maakt, zo zult gij die niet gehouwen bouwen, omdat gij, indien gij uw houwijzer daarover beweegt, hetzelfde zult ontwijden’, (Exodus 20:25).

‘Jozua bouwde een altaar van stenen, waarover hij niet het ijzer bewoog’, (Jozua 8:30,31).

‘De tempel van Jeruzalem werd gebouwd uit volledige steen zodat geen hamer en bijl noch enige gereedschappen van ijzer werden gehoord als het gebouwd werd’, (1 Koningen 6:7). Alle dingen die uit de Heer zijn, worden ook de werken van Zijn handen genoemd, namelijk die van Hemzelf en in zich de goede en de ware dingen, zoals in deze plaatsen: ‘De werken van de handen van Jehovah zijn waarheid en gericht’, (Psalm 111:7).

‘Jehovah, Uw barmhartigheid is tot in het eeuwige; laat niet varen de werken van Uw handen’, (Psalm 138:8).

‘Zo zei Jehovah, de Heilige Israëls en zijn Formeerder: Vraag tekenen van Mij, over Mijn zonen, over het werk van Mijn handen gebied Mij’, (Jesaja 45:11).

‘Uw volk, allen gerechten, een spruit van Mijn planten, het werk van Mijn handen’, (Jesaja 60:21).

‘Jehovah, Gij zijt onze Vader, wij zijn leem en Gij zijt onze Pottenbakker en wij allen zijn het werk van Uw handen’, (Jesaja 64:8).

458. Dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen, betekent dat zij zo in de boze dingen van hun begeerten zijn en één maken met hun gelijken in de hel.

Met de demonische dingen worden de begeerten van het boze aangeduid, opkomend vanuit de liefde van de wereld; de oorzaak hiervan is deze, dat in de hel degenen demonen worden genoemd, die in deze begeerten zijn; en eveneens worden de mensen die in dezelfde begeerten zijn, demonen na de dood; er is ook een verbinding van zulke mensen met hen; ieder mens immers is met geesten verbonden ten aanzien van de aandoeningen en wel dermate dat zij één maken; waaruit blijkt, dat demonische dingen aanbidden is: aan die begeerten offeren vanuit de liefde ervoor.

Wie dus het geloof-alleen aanroept, zoals het hoofd van zijn godsdienst, of zoals zijn afgod, blijft - omdat hij niet enige boze, dat hij een zonde zou moeten noemen, bij zich uitvorst en het daarom niet door boetedoening wil verwijderen - in dat boze.

En omdat elk boze vanuit begeerten is samengesmeed en niets anders is dan een bundeltje begeerten, zo volgt, dat degene die niet enig boze bij zich uitvorst en dat als zonder tegen God schuwt, wat enig en alleen door boetedoening plaatsvindt, na de dood een demon wordt.

Niet iets anders dan zulke begeerten worden met demonen en demonische dingen aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Zij offeren aan de demonen; niet aan God’, (Deuteronomium 32:17).*

‘De zonen Israëls zullen niet langer offeren aan de demonen, die zij nahoereerden’, (Leviticus 17:7; Psalm 106:37).

‘De ziim zullen met de ijim samentreffen en de wouddemon zal zijn genoot tegemoet gaan’, (Jesaja 34:14).

‘Daar zullen de ziim zingen en hun huizen zullen vervuld worden met ochim en daar zullen de dochters van de nachtuil wonen en de wouddemonen zullen daar springen’, (Jesaja 13:21); met de ziim, ijim, ochim, dochters van de nachtuil, worden de verschillende begeerten aangeduid; de wouddemonen zijn zulke begeerten als van de priapen en de satyrs.

‘Babylon is het habitakel van de demonen geworden en de bewaarplaats voor alle onreine geest’, (Openbaring 18:2).

De demonen die de Heer uitwierp waren zulke begeerten geweest, toen zij in de wereld leefden, waarover in, (Mattheüs 8:16,28; 9:32,33; 10:8; 12:22; 15:22; Markus 1:32-34; Lukas 4:33-37,41; 8:2,26-40; 9:37-42,49; 13:32).

459. En de gouden en zilveren en bronzen en stenen en houten afgoden, betekent dat zij zo dus in een eredienst zijn vanuit louter valse dingen.

Met de afgoden worden in het Woord de valse dingen van de eredienst aangeduid en vandaar wordt met die aanbidden de eredienst vanuit valse dingen aangeduid en met de gouden, zilveren, bronzen, stenen en houten afgoden aanbidden, wordt aangeduid de eredienst vanuit

valsheden van elk geslacht, en tezamen genomen, vanuit louter valse dingen; ook beeldden de materies, de vormen en de klederen van de afgoden bij de Ouden de valsheden van de godsdienst uit, waar vanuit hun eredienst was; de gouden afgoden betekenden de valsheden over de Goddelijke dingen, de zilveren afgoden, de valsheden over de geestelijke dingen, de bronzen afgoden de valsheden over de naastenliefde, de stenen afgoden de valsheden over het geloof en de houten afgoden de valsheden over de goede werken; al deze valsheden hebben degenen die geen boete doen, dat wil zeggen, de boze dingen schuwen als zonden tegen God. Dit wordt met de afgoden, die gesneden en gegoten beelden waren, in de geestelijk zin aangeduid in de volgende plaatsen: *‘Eenieder mens is dwaas geworden door de wetenschap, met schaamte aangedaan is ieder gieter door het gesneden beeld, omdat zijn gegoten beeld een leugen is en ook is er geen geest in hen; ijdelheid zijn zij, een werk van dwalingen, ten tijde van hun bezoeking zullen zij vergaan’*, (Jeremia 10:14,15; 51:17,18).

‘De gesneden beelden zijn een werk van de handen van de werkmeester; zij spreken niet, zij zijn tezamen zot en dwaas, een onderwijs van de ijdelheden is het hout, een werk van de wijzen gans en al’, (Jeremia 10:3-5;8-10).

‘Wat baat het gesneden beeld, omdat zijn vervaardiger het gesneden heeft en de leraar van de leugen, omdat de vervaardiger van de leugen daarop vertrouwd heeft; de geest is niet in het midden ervan’, (Habakuk 2:18-20).

‘Te dien dage zal de mens zijn zilveren afgoden en zijn gouden afgoden, die zij voor zich gemaakt hadden om zich ervoor in te krommen, wegwerpen voor de mollen en de vleermuizen’, (Jesaja 2:18,20).

‘Zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt uit hun zilver, in hun inzicht afgoden, werk van kunstenaars geheel en al’, (Hosea 13:2).

‘Ik zal reine wateren op u sprengen, opdat gij gereinigd wordt van al uw onreinheden en van al uw afgoden’, (Ezechiël 36:25); de reine wateren zijn de ware dingen, de afgoden de valsheden van de eredienst.

‘Onrein zult gij oordelen het deksel van de gesneden beelden van uw zilver en het overtreksel van het gegoten beeld van uw goud; gij zult ze verstrooien zoals een maanstondig kleet; drek zult gij het noemen’, (Jesaja 30:22).

Ook wordt niet iets anders dan de valse dingen van godsdienst en van de eredienst daaruit aangeduid met de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen, die *‘de koning van Babel, Belsazar loofde, toen hij met zijn rijksgroten, echtgenoten en bijwijven wijn dronk uit de vaten van goud en zilver van de tempel van Jeruzalem’*, met als oorzaak waarvan *‘de koning werd uitgedreven van de mens en werd zoals een beest’*, (Daniël 5:1-5; Jesaja 10:10,11; 21:9; 31:7; 40:19,20; 41:29; 42:17; 48:5; Jeremia 8:19; 50:38,39; Ezechiël 6:4,5; 14:3-6; Micha 1:7; 5:12; Psalm 95:4,5; Psalm 135:15,16; Leviticus 26:30).

Met de afgoden worden eigenlijk de valse dingen van de eredienst vanuit het eigen inzicht aangeduid; hoe de mens die verzint en ze daarna aanpast, zodat die als ware dingen verschijnen, wordt ten volle beschreven bij, (Jesaja 44:9-20).

460. Die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen, betekent waarin niets van het geestelijk en waarlijk redelijk leven is.

Dat deze dingen gezegd worden, is omdat de afgodendienaar gelooft, dat hun afgoden zien en horen; zij maken die immers tot goden; toch worden niet deze dingen onder die woorden verstaan, maar, dat in de valse dingen van de eredienst niets van het geestelijk, noch van het echte redelijk leven is; met zien en horen wordt immers aangeduid verstaan en doorvatten, nrs. 7, 25, 87; en met wandelen wordt aangeduid leven, nr. 167; vandaar wordt met die drie het geestelijk en waarlijk redelijk leven aangeduid; deze worden aangeduid, omdat met de afgoden de valsheden van de eredienst worden aangeduid en daarin niets van het geestelijk en redelijk leven is.

Dat de afgoden niet zien, horen en wandelen, is te vanzelfsprekend om hierover iets te zeggen, indien daarin niet iets was dat hierin wordt aangeduid.

Eendere dingen worden over de afgoden ook elders in het Woord gezegd, zoals in deze plaatsen: *'Zij leren niet kennen, noch verstaan zij en hun ogen zien niet, hun harten leren niet kennen, zij hebben geen wetenschap en inzicht'*, (Jesaja 44:9,18,19).

'Zij spreken niet, noch wandelen zij', (Jeremia 10:3-10).

'Zij hebben een mond, maar spreken niet; zij hebben ogen, maar zien niet', (Psalm 115:5; 135:15,16); waarmee eendere dingen worden aangeduid, omdat met de afgoden de valse dingen van de eredienst worden aangeduid en in de valse dingen niets van leven is dat het echte leven is.

461. En zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoererijen, noch van hun dieverijen, betekent dat het ketterse ten aanzien van het geloof-alleen over de harten brengt: stompzinnigheid, een verzinnen van uitvluchten en hardheid, zodat zij niet iets denken over de geboden van de Decaloog, zelfs niet over enige zonde, dat die geschuwd moet worden, omdat die met de duivel en tegen God is.

Wat doodslagen, hoererijen en dieverijen in elke zin betekenen, zie het werk *'de Leer van het Leven voor het Nieuwe Jeruzalem vanuit de Geboden van de Decaloog'*, waar dit is getoond; en daarom is het niet nodig, het hier te ontvouwen; wat echter bezweringen betekenen, zal in het volgende artikel worden gezegd.

Dat het geloof-alleen stompzinnigheid, een verzinnen van uitvluchten en hardheid brengt over de harten van hen die in de Kerken van de hervormden zijn, is omdat het goede van het leven niet de godsdienst is daar waar het geloof-alleen is; en indien niet het goede van het leven de godsdienst is, dan is de tweede Tafel van de Decaloog, namelijk de Tafel van de boetedoening, zoals een lege Tafel, waarop niet enig schrift verschijnt; dat de tweede Tafel van de Decaloog de Tafel van de boetedoening is, is duidelijk, aangezien daarin niet wordt gezegd dat men de goede werken moet doen, maar dat men de boze dingen niet moet doen, zoals: gij zult niet doden, niet hoereren, niet stelen, niet vals getuigen, niet de dingen begeren die van de naaste zijn; en indien deze dingen niet van de godsdienst zijn, dan gelden deze woorden: en zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoererijen, noch van hun dieverijen, (Openbaring 9:21).

Dat het goede van het leven niet de godsdienst is daar waar het geloof-alleen is, zal in wat volgt helder worden gezien.

462. Aangezien men heden ten dage niet weet wat onder bezweringen wordt verstaan, zal dit in het kort gezegd worden.

Van de vlak hiervoor vermelde bezweringen wordt gesproken in de plaats van het achtste gebod in de Decaloog: Gij zult niet vals getuigen; want de drie overige, te weten: doodslagen, hoererijen en dieverijen, zijn daar genoemd; met vals getuigen wordt in de natuurlijke zin aangeduid als een valse getuige optreden, liegen en lasteren; en in de geestelijke zin bevestigen en overreden dat het valse het ware en dat het boze het goede is; waaruit blijkt dat met bezweren wordt aangeduid: het valse overreden en zo het ware vernietigen.

Bezweringen waren bij de Ouden in gebruik en die vonden op drie wijzen plaats:

ten eerste, dat zij het gehoor en zo het gemoed van een ander onafgebroken in hun woorden en gezegden vasthielden, zonder daaraan enige ontspanning te geven en door dan tevens het denken verbonden met de aandoening aan te blazen en in te blazen door middel van een ademtocht in de klank van het spreken, ten gevolge waarvan de hoorder niet iets vanuit zich kon denken; zo goten dus de vervalsers hun valse dingen met geweld in.

Ten tweede, dat zij het overredende ingoten, wat gedaan werd door het gemoed af te houden van alles wat strijdig was en het gemoed strak te vestigen op de voorstelling alleen van de dingen die men zei; vandaar verdreef de geestelijke sfeer van het gemoed van hem de

geestelijke sfeer van het gemoed van de ander en verstikte dit; dit was een geestelijke betovering waarvan magiërs zich oudtijds bedienden en het werd genoemd het verstand boeien en vastbinden; dit geslacht van bezweringen was er een van de geest en van het denken alleen, het eerstgenoemde echter was er ook een van de mond of van het spreken.

Ten derde, dat de hoorder zijn gemoed zo strak in zijn eigen mening hield, dat hij bijna zijn oren toesloot om niet iets van de spreker te horen, dit werd gedaan door de adem van de mond in te houden en soms door een stil prevelen en zo door een aanhoudende ontkenning van de uitspraak van zijn tegenstander; dit geslacht van bezweringen was er een van hen die de anderen aanhoren; de twee eerstgenoemde echter van hen die tot de anderen spreken.

Deze drie geslachten van bezweringen waren bij de Ouden en zijn er nog bij de helse geesten; bij de mensen in de wereld echter is slechts het derde geslacht over bij degenen die de valse dingen van de godsdienst vanuit de trots van het eigen inzicht bij zich bevestigd hebben; dezen immers, wanneer zij tegengestelde dingen horen, laten zij die niet nader in hun denken toe dan tot de aanraking en dan zenden zij vanuit de innerlijke boezem van hun gemoed iets als een vuur uit, dat die zaken verteert, waarvan de ander niet wat ook weet, dan alleen door wat hij meent te mogen opmaken uit het aangezicht en de toon bij het antwoord, indien de bezweerder dat vuur, dat wil zeggen, de toorn van zijn trots, niet met veinzen bedwingt.

Deze bezwering bewerkt heden ten dage, dat de ware dingen niet worden aanvaard en bij velen, dat zij niet worden verstaan.

Dat er in oude tijden tal van magische kunsten zijn geweest en daaronder bezweringen, blijkt bij Mozes: *‘Wanneer hij gekomen zult zijn in het land, zo zult gij niet leren te doen naar de gruwelen van die natiën; onder u zal niet gevonden worden die zijn zoon of zijn dochter door het vuur doet doorgaan, een tovenaar door toverijen, een voorspeller en een guichelaar en een gifmenger en een bezweerder van bezweringen en een ondervrager van de python en een achtgever op vogelgeschrei en een uitvrager van de doden; want al die dingen zijn Jehovah een gruwel’*, (Deuteronomium 18:9-11).

De overreding van het valse en zo de vernietiging van het ware worden met bezweringen aangeduid in deze plaatsen: *‘Uw wijsheid en uw wetenschap heeft u verleid; deswege zal het boze over u komen; houdt stand in uw bezweringen en in de veelheid van uw toverijen’*, (Jesaja 47:10-12).

‘Vanwege de bezwering van Babylon zijn alle natiën verleid geweest’, (Openbaring 18:23).

‘Buiten zullen staan de honden, de bezweerders, de hoereerders, de doodslagers’, (Openbaring 22:15).

‘Jehoram zei tot Jehu: Is het vrede? Hij zei: Tot aan de hoererijen van Isabel, de moeder en haar vele bezweringen’, (2 Koningen 9:22); met haar hoererijen worden de vervalsingen aangeduid, nr. 134; en met haar bezweringen de vernietigingen van het ware door de overredingen van het valse.

Dat omgekeerd de bezwering aanduidt de verwerping van het valse door de ware dingen, die ook plaatsvonden door stil te denken en te prevelen vanuit de ijver van het ware tegen het valse, blijkt uit deze plaatsen: *‘Jehovah zal vanuit Zion verwijderen de sterke, de krijgsman, de raadsman, de geleerde in preveling, de ervarene in bezwering’*, (Jesaja 3:1-3).

‘Hun venijn is als het venijn van de dove aspisslang; zij stopt haar oor toe, opdat zij niet zal horen de stem van de prevelaars, van de ervaren bezweerder van bezweringen’, (Psalm 58:5,6).

‘Ziet, Ik zend onder ulieden basilisken slangen waar tegen geen bezwering is’, (Jeremia 8:17).

‘In benauwdheid hebben zij u gezocht, zij hebben geroepen in preveling’, (Jesaja 26:16).

* * * * *

463. Hieraan zal ik deze gedenkwaardigheid toevoegen.

Ik keek in de richting van de zeekust in de geestelijke wereld en ik zag daar een prachtige haven; ik ging dichterbij en wierp een blik daarop, en zie, daar lagen schepen, grote en kleine en daarin was allerlei koopwaar.

Op de roeibanken zaten jongens en meisjes, die dit uitdeelden aan hen die ze wilden; zij zeiden: ‘Wij zijn in afwachting om onze mooie schildpadden te zien, die weldra uit de zee tot ons zullen opduiken’; en zie, ik zag schildpadden, grote en kleine; op hun schalen en schubben zaten schildpadjongen die naar de eilanden rondom keken.

De vader-schildpadden hadden twee hoofden, het ene groot en was omgeven door een schaal; eender aan de schaal van hun lichaam, waardoor zij roodachtig glinsterden; het andere klein, precies zoals schildpadden hebben; dit trokken zij terug in de voorste delen van hun lichaam, en staken dit eveneens op onzichtbare wijze in het grotere hoofd.

Ik hield de ogen gevestigd op het grote, roodachtig glinsterende hoofd en ik zag dat dit het aangezicht had zoals een mens en het sprak met de jongens en meisjes op de roeibanken en likte hun handen; toen aaiden de jongens en de meisjes hen en gaven ze eten en lekkernijen en ook kostbaarheden, zoals stof van zijde voor klederen, citrushout voor tafels, purper voor versieringen en scharlaken om het gezicht op te maken.

Na dit te hebben gezien, verlangde ik te weten wat die uitbeelden, omdat het mij bekend was dat alle dingen die in de geestelijke wereld verschijnen, overeenstemmingen zijn en het een of ander geestelijke uitbeelden, dat vanuit de hemel neerdaalt.

Toen spraken zij met mij vanuit de hemel en zeiden: ‘Het is aan uzelf bekend wat een haven uitbeeldt, verder ook wat schepen; en wat de jongens en meisjes op de roeibanken; maar u weet niet wat de schildpadden uitbeelden’.

Daarop zeiden zij: ‘De schildpadden beelden uit diegenen vanuit de geestelijkheid daar, die het geloof geheel en al van de naastenliefde en haar goede werken scheiden en die bij zich hebben bevestigd dat er volstrekt geen verbinding is, maar dat de Heilige Geest door het geloof in God de Vader ter wille van de verdienste van de Zoon, bij de mens binnentreedt en diens innerlijke dingen zuivert tot aan zijn eigen wil toe.

Zij maken daaruit als het ware een ovaal vlak, dat de werking van de Heilige Geest, wanneer die tot dat vlak nadert, zich aan de linkerzijde ervan heenbuigt en dit in het geheel niet aanraakt; zo is het innerlijk of het hoger deel van het gemoed van de mens voor God en het uiterlijke of lagere deel voor de mens; zo verschijnt dan niet iets van hetgeen de mens doet, noch het goede, noch het boze; het goede niet omdat dit op verdienste is gericht en het boze niet omdat dit het boze is; aangezien de mens, indien zij voor God verschenen, vanwege het ene en het andere zou vergaan en dat het de mens, omdat het zo is, geoorloofd is, om al wat hem maar belieft, te willen, te denken, te spreken en te doen, als hij zich slechts in acht neemt ter wille van de wereld’.

Ik vroeg of zij ook beweren dat het geoorloofd is van God te denken dat Hij niet alomtegenwoordig en alwetend is; zij zeiden vanuit de hemel dat dit eveneens aan hen is geoorloofd, omdat God bij diegene die eenmaal gezuiverd is en zo rechtvaardig gemaakt is, niet ziet op iets van zijn denken en wil en dat de mens niettemin in de innerlijke boezem of in het hogere gebied van zijn gemoed of inborst het geloof vasthoudt dat hij in de daad ervan had ontvangen en dat die daad soms, indien nodig, kan terugkomen, zonder dat de mens dit weet; dit zijn de dingen die het kleine hoofd uitbeeldt, dat zij in de voorste delen van het lichaam, binnentrekken en verstoppen en eveneens in het grote hoofd naar binnen steken wanneer zij met leken spreken.

Want vanuit het kleine hoofd spreken zij niet met hen, maar vanuit het grote, dat van voren verschijnt zoals van een menselijk aangezicht voorzien; en zij spreken met hen vanuit het Woord, over de liefde, over de naastenliefde, over de goede werken, over de geboden van de Decaloog, over de boetedoening en zij nemen uit het Woord bijna alle dingen die daarover vermeld staan; maar tegelijk steken zij het kleine hoofd in het grote, van waaruit zij van

binnen bij zichzelf menen, dat al die dingen niet gedaan moeten worden ter wille van God, de hemel en het heil, maar slechts ter wille van het openbaar en het persoonlijk welzijn.

Omdat zij echter over die dingen vanuit het Woord, vooral over het Evangelie, de werking van de Heilige Geest en de zaliging, aantrekkelijk en sierlijk spreken, verschijnen zij daarom voor de toehoorders zoals mooie mensen en zoals wijzen, meer dan de overigen op het gehele wereldrond; daarom hebt u ook gezien dat aan hen door de jongens en de meisjes die op de roeibanken van de schepen zaten, lekkernijen en kostbaarheden werden gegeven.

Dezen zijn het dus, die u als schildpadden zag uitgebeeld; in uw wereld worden zij slechts weinig van de anderen onderkend, alleen daaraan, dat zij zich voor wijzer houden dan allen en om de anderen lachen, vooral om hun gelijken, van wie zij zeggen dat die niet zo wijs zijn als zij, en die zij verachten; zij dragen ook een bepaald zegel met zich in hun kleed, waardoor zij zich door de anderen laten onderscheiden’.

Degene die met mij sprak, zei: ‘Ik zal u niet zeggen wat hun mening is ten aanzien van de overige dingen van het geloof, zoals: over de uitverkiezing, over de vrije keuze, over de doop, over het gewijde Avondmaal, dingen waar zij geen ruchtbaarheid aan geven, maar wij in de hemel weten ze’.

Omdat zij echter zodanig zijn in de wereld en het na de dood niemand is geoorloofd om anders te spreken dan hij denkt, worden zij daarom, omdat zij dan niet anders kunnen dan vanuit de waanzinnige dingen van hun denken spreken, als waanzinnigen aangemerkt en uit de gezelschappen geworpen en tenslotte neergelaten in de put van de afgrond en worden zij lichamelijke geesten en verschijnen dan zoals mummies; er is immers eelt over de innerlijke dingen van hun gemoed gebracht, omdat zij er in de wereld ook een tussenschot voor hebben gezet; het helse gezelschap uit hen grenst aan het helse gezelschap uit de machiavellisten en zij komen soms van het ene gebied in het andere binnen en zij noemen elkaar metgezel, maar zij gaan er uit weg, omdat er een uiteenlopend verschil is uit hoofde hiervan dat er enig godsdienstige ten aanzien van het geloof met de daad bij hen is geweest, maar niet enig godsdienstige bij de machiavellisten.

Nadat ik hen uit de gezelschappen geworpen zag en verzameld om neergeworpen te worden, verscheen er een schip in de lucht met zeven zeilen en het vloog, en in dat schip waren scheepskapiteins en matrozen, gekleed in een purperen kleed en die op hun hoeden prachtige lauwerkransen droegen.

Zij riepen uit: ‘Zie hier ons in de hemel; wij zijn doctoren in purperen mantels, en boven allen gelauwerd, omdat wij de hoofden van de wijzen vanuit de gehele geestelijkheid in Europa zijn!’

Ik was verwonderd wat dit was; het werd mij gezegd dat dit beelden waren van de trots en het ingebeelde denken, welke fantasieën worden genoemd, vanuit hen die tevoren als schildpadden waren gezien en nu als waanzinnigen uit de gezelschappen waren geworpen, en tot één verzameld waren en tezamen stonden op één plaats.

Ik wilde toen graag met hen spreken en ging naar de plaats toe waar zij stonden; ik groette hen en zei: ‘Bent u het die de innerlijke dingen van de mensen hebt gescheiden van hun uiterlijke en de werking van de Heilige Geest in het geloof gescheiden van Zijn samenwerking met de mens, als buiten het geloof, en dus zo God hebt gescheiden van de mens?’

Hebt u zo niet slechts de naastenliefde zelf en haar werken van het geloof verwijderd, zoals vele andere geleerden uit de geestelijkheid, maar ook het geloof zelf ten aanzien van de openbaring ervan vóór God, verwijderd van de mens?’

Maar ik verzoek u, wilt u dat ik met u over deze zaak spreek vanuit de rede?’

Zij zeiden: ‘Spreek eerst vanuit de rede’; ik sprak toen: ‘Hoe kan het innerlijke en het uiterlijke bij de mens gescheiden worden, wie ziet niet vanuit de algemene doorvatting, of kan het zien, dat alle innerlijke dingen van de mens zich uitstrekken naar en zich voortzetten in de

uiterlijke dingen en tot in de uiterste dingen van hem toe, opdat zij hun uitwerkingen uitwerken en hun werken werken.

Zijn de innerlijke dingen er niet ter wille van de uiterlijke, om daarin stil te houden en te blijven staan en zo te bestaan, nauwelijks anders dan zoals een zuil op een voetstuk? u kunt zien dat de uiterste dingen, indien er geen voortzetting en zo verbinding was, zouden worden opgelost en zouden uiteenvloeien zoals zeepbellen in de lucht.

Wie kan ontkennen dat de innerlijke werkingen van God bij de mensen er myriaden van myriaden zijn, waarover de mens niets weet; en wat zou het baten ze te weten, als hij slechts de uiterste dingen weet, in welke hij met zijn denken en wil met God tezamen is, maar dit zal door een voorbeeld worden toegelicht: kent de mens de inwendige werkingen van zijn spraak, zoals hoe de long de lucht aantrekt en daarmee de blaasjes, de luchtpijptakken en de lobben vult en haar daar in klank verkeert; hoe die klank in de stemspleet met behulp van het strottenhoofd wordt gemodificeerd en hoe de tong daarna die klank articuleert en de lippen die articulatie volledig maken, opdat spraak ontstaat. Zijn al die inwendige werkingen, waarvan de mens niets weet, er niet ter wille van het uiterste, opdat de mens kan spreken? verwijder of scheid één van die inwendige dingen van zijn continue met de uiterste dingen, zou dan de mens kunnen spreken méér dan een stronk?’

‘Nog een ander voorbeeld: de twee handen zijn de laatsten van de mens; zijn er niet inwendige dingen die zich daarheen voortzetten, uit het hoofd door de nek, verder door de borst, de schouderbladen, de armen en de voorarmen; en zijn er niet talloze spierweefsels, talloze bundels van beweegvezels en van zenuwen en bloedvaten, en tal van bot- en scharniergewrichten met hun vliezen en banden; weet de mens iets daarover? Toch werken zijn handen vanuit al die dingen; stel dat die inwendige dingen zich ter hoogte van de pols naar links toe afbogen en de hand niet binnengingen, zou de hand dan niet van de voorarm afvallen en zoals een afgescheurd onbezield iets wegrotten? ja, zelfs zou het, indien u het wilt geloven, daarmee gesteld zijn zoals met het lichaam, indien de mens onthoofd was; geheel eender zou het gesteld zijn met de wil en het denken van de mens, indien de Goddelijke werking ervóór zou stilhouden en daar niet zou binnenvloeien; deze dingen zijn volgens de rede’.

‘Nu zijn, indien u het horen wilt, dezelfde dingen ook volgens de Gewijde Schrift; zegt de Heer niet: Blijft in Mij, en Ik in u; Ik ben de Wijnstok en gij de ranken; wie in mij blijft, en Ik in Hem, deze draagt veel vrucht; omdat gij zonder Mij niet wat ook kunt doen’, (Johannes 15:4,5).

Zijn niet de vruchten de goede werken, welke de Heer doet door de mens en welke de mens doet als uit zichzelf? zegt de Heer niet ook *‘dat Hij aan de deur staat en klopt, en dat Hij tot hem die opent, binnentreedt en met hem avondmaal heeft en deze met Hem’, (Apocalyps 3:20).*

Geeft de Heer niet *‘mina’s en talenten, opdat de mens daarmee handel zal drijven en winst zal maken en dat Hij hem naar gelang Hij winst maakt, het eeuwige leven geeft’, (Matthéus 25:14 tot 34; Lukas 19:13 tot 26).*

Voorts *‘dat Hij eenieder zijn loon geeft volgens de arbeid in Zijn wijngaard’, (Matthéus 20:1-17).*

‘Maar dit zijn slechts enkele dingen; er kunnen bladzijden gevuld worden met plaatsen die daarop betrekking hebben vanuit het Woord; dat de mens vruchten zal werken zoals een boom, de geboden zal houden, God en de naaste zal liefhebben en meerdere dingen; maar ik weet dat uw eigen inzicht met die dingen die vanuit het Woord zijn, niet iets zodanigs gemeen kan hebben, hoe dit werkelijk, in zichzelf is; hoewel u deze dingen spreekt, verdraaien niettemin uw ideeën ze; en u kunt niet anders, omdat u alle dingen van God verwijderd van de mens, ten aanzien van de vergemeenschapping en de verbinding daaruit, wat blijft er dan anders over dan ook alle dingen van de eredienst te verwijderen van hem?’

Daarna verschenen zij mij in het licht van de hemel, wat opendeekt en openbaart hoedanig eenieder is, en toen verschenen zij niet zoals eerder in een schip in de lucht, als het ware in de hemel en ook niet in dat schip in purper gekleed en met gelauwerd hoofd, maar op een zanderige plaats en hun kleding als lompen en gegord als het ware met vissersnetten om de lendenen, waar doorheen hun naaktheden verschenen; toen werden zij neergelaten in een gezelschap dat aan de machiavellisten grensde, waarover eerder is gehandeld.

Einde hoofdstuk 9